

D U L J 59961 V N O

ZIVLJENJE

VIDA ESPIRITUAL

AVGUST 1957

Marijino Vnebovzetje v kupoli romarske cerkve na šmarni gori, delo M. Langusa
Naslovna stran: Marija z Brezij v oknu župne cerkve v Floridi (Vel. Buenos Aires) — Foto Peter Arnšek

Marija, Mati naša: pokrízaj nas!

(Popoldanski govor ob slovenskem narodnem romanju v Lujanu: 12. maja 1957.)

Ganotje mi prešinja dušo, ko mi je po devetih letih spet dano, da vas morem pozdraviti in nagovoriti na tem prelepem našem narodnem romanju, v prvi in največji Marijini cerkvi naše nove domovine, v Lujanu. Na tem svetem kraju, posvečenem s toliko molitvami, prošnjami in zahvalami, vam bom v tej zaključni slovesnosti našega romana spregovoril o Mariji naši predobri skupni Materi, o njeni odločilni vlogi v našem življenju, o ljubezni, ki jo Ona goji do nas in o tej, ki jo dolgujemo mi.

*

Prvo, kar mi polni srce in kar bi vam v tej sveti uri najprej rad povedal je: moje globoko, hvaležno, nepopisno veselje nad vašo vero in zvestobo do Marije, Matere božje in sladke Matere naše. Zvestoba do Marije je obenem zvestoba do Kristusa, njenega Sina in Zveličarja sveta; je zvestoba do svete Cerkve, ki jo je Jezus ustanovil in s svojo smrtjo na križu potražil, pa je Marija pri tem odrešilnem delu Jezusovem kot soodrešiteljica človeškega rodu odločilno sodelovala.

Da, ko človek gleda te množice našega naroda, ki se leto za letom zberejo pri Mariji pod skrbnim vodstvom svojih dušnih pastirjev, ko vidim, kako ste tudi letos na to lepo majniško nedeljo spet prihiteli od vseh strani velikega Buenos Airesa in celo iz drugih, daljnih provinc te prostrane dežele

k naši nebeški Materi in Kraljici, z veseljem in vernim zaupanjem, kakor smo nekoč doma romali k Marijinim svetiščem, naši verni možje in žene, naša poštena in idealna mladina, in ob roki ali v naročju staršev celo naši najmanjši, veselje in upanje vaše, upanje naroda in Cerkve, ko vas gledam tako številno in pobožno zbrane, bi vam rad iz veselega in hvaležnega srca ponovil prelepe besede, ki jih je naslovil sveti Ciril, aleksandrijski patriarh, na zbrane cerkvene očete, ki so leta 431. v Efezu, v Mali Aziji, ohranili Marijino čast proti krivovercu Nestoriju in proglasili kot razodeto resnico nauk, ki uči, da je Marija resnično Mati božja. Takole je veliki Marijin borec in častilec tedaj govoril:

„Vesele vas vidim tu zbrane, ki ste prišli od vseh strani, zadovoljnih in pripravljenih src, povabljeni od svete božje Matere Marije. Hvala in slava bodi tebi, o presveta Trojica, ki si nas vse k tej slovesnosti poklicala. Pa tudi tebi hvala, sveta božja Mati. Ti si predragoceni biser svetá, ti si luč, ki ne ugasne, si krona devištvá, bramba prave vere, neporušljivi tempelj božji, v katerem si je izbral bivališče On, ki ga nebo in zemlja ne moreta obseči. Po tebi, Marija, je slavljená sveta Trojica, po tebi je dragoceni križ v svetu česčen in blagovan, v tebi se radujejo nebesa, pred teboj beže peklenski duhovi, človek pa je po tebi poklican in povabljen v nebeško veselje... O Marija, Mati in Devica, kdo bi kdaj vredno mogel tvojo slavo oznanjevati?“

Tako je navdušeno govoril sveti Ciril in to naj bo prvo, kar naj danes kipi iz naših src: Hvala in zahvala troedinemu Bogu, hvala in zahvala naši nebeški Materi za ta prelepi naš romarski dan, za našo vero, za naše zaupanje, za našo ljubezen, za našo stanovitnost.

*

Drugo, kar mi v tej uri polni srce, je misel na naš slovenski majnik, na domovino in na naše šmarnice, na naše petje in cvetje, na našo veliko ljubezen, ki je v tem mesecu vsako leto našla sto in sto načinov in izrazov naše vdanosti, naše srčne povezanosti z Njo, ki je življenje, sladkost in upanje naše, milostljiva, dobrotljiva, sladka Devica Marija.

Spomin na domovino je za nas, starejše, vedno nekaj velikega in svetega. Vsaj tako bi moralo biti. Domovina je le ena, kakor je le ena mati. Nikdar se je ne smemo sramovati, nikoli je ne smemo pozabiti. Ljube in draga nam mora biti sladka materina beseda, ki naj odmera v naših domovih in naj se je otroci od staršev uče, pa se uče od njih tudi vsega velikega in lepega, kar je Bog naši domovini in po njej nam podelil. Pesnikova beseda naj bi tu veljala, ki poje: „Hrast se omaže in hrib, zvestota Slovincu ne gane.“

In ko z vami obujam te spomine, zopet hvalim Boga in Marijo za veliko, nezastuženo, neprecenljivo milost, da smo bili rojeni pod vernim krovom, v vernem okolju, v narodu s tisočletno katoliško tradicijo, kjer nam je vse govorilo o Bogu, o Mariji, o večnem življenju; kjer so nam verni starši že od najzornejše mladosti dalje sklepali roke k molitvi in

nam z besedo in še bolj z živim zgledom ucepljali v dušo prelepe krščanske resnice in navade, polagajoč tako v našo notranjost oni temelj krščanske vere in krščanskega življenja, na katerem edinem se gradi naša resnična, časna in večna sreča.

Ah, v tem tujem svetu, kamor nas je božja Previdnost po Marijini roki pripeljala, vidimo bolje kot nekdanj doma, kaj pomeni verna družina, kakšen božji dar so verni krščanski starši, kakšna milost in duhovno bogastvo je živa krščanska tradicija, zakoreninjena v narodnem življenju in zvesto negovana in branjena po Cerkvi in njeni duhovščini.

In ali ni naše poslanstvo prav v tem, da smo sredi tega ljudstva, med katerim nam je usojeno živeti, med temi množicami, ki se v veliki meri izgubljaajo v nevednosti in brezbriznosti, v materializmu in razvratnosti, z besedo in življenjem žive priče Kristusa, Marije in Cerkve, ki visoko dvignjen nosimo skozi dnevno življenje prapor našega načelnega, živega krščanstva, po besedi Gospodovi, ki nam naroča: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili Očeta, ki je v nebesih.“

Velika in težka je vselej krivda človeka, ki pozabi na Boga in pretrga zveze z njim. Ali če to stori človek, ki je zrastel brez verske vzgoje, brez lepih zgledov verne družine in vernega okolja, kakor jih je v tej deželi nebroj, laglje mu bo Bog odpustil to zablodo, kakor če to zagreši ta, ki je bil v svoji mladosti versko negovan kakor cvetlica v ograjeni gredici. Zato danes tu rečem: Velika in težka bi bila krivda katoliškega Slovenca, ki bi po tolikih milostih in tolikih naukih in zgledih zavrgel svojo vero, obrnil hrbet sveti Cerkvi, svoji duhovni Materi, in se predal brezdušnemu materializmu tega sveta. Marija z božjimi angeli bi nad njim zajokala...

*

Je pa majnik, mesec Marijin, mesec cvetja in petja v domovini, za nas, novonaseljence, tudi mesec težkih in bridkih spominov.

Začetkom cvetočega maja leta 1945 se je zgrinjal nad slovensko domovino val brezbožnega in brezsrčnega komunizma. Na prvo majniško soboto se je začel pred dvanajstimi leti naš beg, naš odhod na tuje, kamor smo odhajali ubogi, potrti, s krvavečim srcem in s solzami v očeh, da si rešimo življenje in najdemo pot v svobodni svet, kjer bi morda mogli svoji trpeči domovini preskrbeti pomoč in tolažbo. In koncem onega maja se je odločila zročitev in smrtna obsodba naših slovenskih fantov in mož, naših zvestih borcev za verske in narodne svetinje, naših junaških, nikdar pozabljenih domobrancev.

O, bridki majnik leta 1945! Krvavi mejnik si naše narodne zgodovine! Križ na križ je tedaj padal na nas, bridkost na bridkost nas je zadevala. Tvoj spomin, ki ga vsako leto na novo doživljamo, je ena sama velika bolečina, rana, ki vsako leto na novo krvavi...

In vendar smo bili tudi v morju tedanjih bridkosti deležni velikih mi-

losti in velike tolažbe. Vera je v naših dušah svetlo gorela. Nismo godrnjali nad Bogom, nismo se pritoževali nad njegovimi sklepi. Z Marijo smo se klanjali sveti božji volji, ž njo smo šli na tuje, v taborišča in nato v daljne kontinente, da smo zdaj po vsem svetu razkropljeni. Povsod pa je z nami Marija, naša Mati in po njej se ta slovenski rod ohranja zvest svoji veri in Cerkvi ob vseh udarcih in preskušnjah.

Z apostolom vemo in verujemo, da je velika milost, ako nam je dan za Kristusa in zaradi pravice božje trpeti. Saj smo mu tako najbolj podobni, ko je tudi On po nedolžnem toliko trpel, pa je tako šel v svojo slavo. In upiramo oči v nebeško Mater in vidimo, kako je bilo tudi njeno življenje vse potopljeno v skrivnost križa. Marija je Mati križanega Jezusa, zato Mati bolečin, Mati sedmerih žalosti, Mati s prebodenim srcem: podoba vseh trpečih mater in vseh preiskušanih vernikov — podoba, pa tudi tolažnica in pomočnica.

Ali se nam ni zdelo v onih dneh in se nam bo tudi danes, da slišimo v duši mili Marijin glas, ki nam govori, kako je križ nujen tudi v našem življenju. Tako pomenljivo je Marijin majnik postavljen v senco križa: 3. maja obhaja Cerkev spomin Najdenja svetega križa, koncem maja pa obhaja križev teden, ko smo se doma zbirali v prošnjih procesijah za znamenjem našega odrešenja in prosili blagoslova naši zemlji. Da, Marija nam vedno govori, da brez križa ni mogoče priti v nebesa, da moramo vsi iti v kraljestvo božje le skozi mnogotere bridkosti, kakor nam prav njen Sin Jezus v evangeliju napoveduje: „Jokali boste in žalovali, svet pa se bo veselil... ali vaše srce bo enkrat potolaženo in vaša žalost se bo spremenila v veselje in tega vašega veselja vam nihče ne bo odvzel.“

Tako je cvetoči majnik tudi mesec križa. A pri križu vedno najdemo Marijo Mater z ljubečim in sočutnim srcem; ki je trpela več kot vsi in razume vse, Mater, ki vselej in vsakemu lahko, pa tudi rada pomaga.

S tem zaupanjem navdani smo ji danes znova odkrili svoja srca in ko smo ji vse razodeli, kar nas tare in ji vse povedali, kar si od njenega dobrotnega Srca želimo, se spet čutimo mirne in potolažene. Srce nam pravi: Nebeška Mati vodi našo usodo, kakor tudi usodo Cerkve in sveta. Ona je mogočna Kraljica nebes in zemlje, pa kraljica ljubezni in dobrote. Naša usoda je v dobrih, zvestih materinih rokah.

*

Zdaj, za slovo, pa bomo Marijo prosili še to, kar smo prosili in še prosimo ob slovesu svoje drage, nepozabne matere: Mati, pokropite in pokrižajte me! S tem prav otroškim razpoloženjem in zaupanjem prosimo tudi mi Marijo v tej uri: Marija, ljubljena Mati naša, pokropi nas in pokrižaj nas!

Pokropi nas z božjo milostjo, ki jo je Bog vso zaprl v tvoje usmiljene roke! In pokrižaj nas s svetim križem, da bomo deležni vseh blagoslovov Kristusove in tvoje daritve na Kalvariji; da nas bo znamenje križa, ki je

Devici Mariji Lujanski

Tri ljudstva so k Tvoji Slavi izbrana
Bog Te ohrani, Marija iz Lujana!
Bog Te ohrani, Marija iz Lujana!

Tri ljudstva smo, iz narodov treh,
ki dvigamo srca Ti v svojih dlaneh
in v Tebi en Narod se čutimo vsi;
tri duše smo in življenj troje
združene v Eno — ta pesem poje,
vanjo smo zlitih kot ena kri.

Tri ljudstva v gozdovih, pri žitu, med
živino
v Tvojo podobo zaverovana
hitimo po cestah v Tvojo bližino,
Marija iz Lujana!

Poslušaj spoštljivo sklonjene postave
Trojni Narod, ki pred Tabo kleči:
ozri se z milostnimi očmi na njih
glave
in blagoslovi vse tri!

Gospa Pampe! Nam Trdnjava
pred divjaškimi zaleti!
Mati Božja, ki ti je šotor puščava!
Devica na kmečki kareti!

Božji navdih, ki ga čuti
gaučo, pojoč svojo skrivnost!
Sladka kitara v slamnati uti —
Ljubezni življenjskost!

Bela lasa in sinj godala,
lok, ki drget strune stresa,
luč, ki si v dušo peva pala,
pojočega v podnožju ombú-drevesa!

Ti, ki se v dušah sanj prižigaš,
Pesem, kot Luč blestiš!
Ti, ki nas iz padcev dvigaš
in vodiš pod križ!

Ti, ki miriš mrzlične strupóve,
blagoslovi nam kruh, naj bo zdrava
hrana!
Kraljica, Ti vladaj čez naše domove,
Gospa iz Lujana!

Spesnil Ismael Navarro Puente,
poslovenil Tine Debeljak

Opomba: Tri ljudstva, ki časte pred-
vsem Lujansko Marijo so: Argentinci,
Paraguajci in Urugvajci. — Leta 1887
je bila ta Marija iz Rima proglašena za
patrono teh treh republik.

največje in najlepše znamenje naše vere, spremljalo skozi vse naše življenje;
da se bosta svetega križa misel in smisel utisnila v naše duše, v naš značaj,
tako ča bo vsak od nas stal sredi svetá, ki ga obdaja, kakor Kristusov
križ, trdno, stoječ, visoko vzravnán in razpet kakor v objem!

Križ na Golgoti je bil zakopan v skalo, tako trdno, da se ob samem
potresu, ko so skale pokale, ni zamajal.

Tako stojmo mi, trdno zakopani v skalo Cerkve, neomajno zvesti nje-
nemu nauku in njenemu vodstvu, da bo v vsakterem od nas Bog lahko
uresničil nekaj one obljube, ki jo je dal Petru za vesoljno Cerkev, da nas
peklenska vrata ne bodo premagala...

Kvišku stremi navpično deblo križa, kakor iztegnjen kazalec, ki kaže
v nebo. Opominja nas, da se ne smemo nikdar predati golemu življenjskemu
materializmu.

Naše hrepenenje mora kvišku, navzgor, kot nam apostol govori za Ve-

liko noč: „Iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, ki sedi na desnici božji. Po tem hrepenite, kar je zgoraj, ne po tem, kar je na zemlji...“

Tako nam kliče križ vsak dan in vsako uro: Kvišku srca!

Povprečno deblo križa pa je raztegnjeno v dve smeri, kakor dvoje rok, razprtih v objem. Glejmo v tem simbol medsebojne ljubezni, ki je prav na križu v daritvi Jezusovi in njegovi molitvi za morilce dosegla svojo največjo zmago. Ob znamenju križa mora v naših dušah vedno odmevati Gospodovo naročilo: „To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.“

Kristjani si moramo med seboj pomagati. Si ne smemo biti nevoščljivi. Moramo znati pozabiti in odpustiti. Moramo imeti odprto srce in odprte roke za brate in sestre in za vse, ki so v stiski in potrebi. Razumevanje tudi za vse to, kar služi skupnim ciljem in potrebam naše narodne in katoliške skupnosti. Kristusov križ obsoja vsakršno sebičnost in ozkosrčnost. „Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj,“ tako govori Gospod Jezus.

*

S takimi čustvi v srcu prosimo torej Marijo v tej veliki sveti uri vsi: Marija, Mati naša ljubljena, pokropi nas z božjo milostjo in pokrižaj nas s svetim križem! Danes — za slovo. In vsak dan v letu, ki je pred nami — kadar vstajamo na delo in kadar utrujeni legamo k počitku; v naših trudih in težavah in v našem veselju in v naših zabavah; zlasti pa v naših skušnjavah in v nevarnostih in — kadar pride — v naši zadnji uri:

Marija, ljubljena Mati naša: pokrižaj nas
v imenu Očeta + in Sina + in Svetega Duha +.

ALJZIJ KOŠMERLJ, Argentina

EDIFICANDO SOBRE ARENA

La civilización moderna recorre triunfante pueblos y naciones y, sin embargo, el crimen se propaga.

Cada día se reviste de nuevas y horripilantes formas. Se ensaña más donde la luz de la civilización es más intensa.

Creemos que para civilizar, en el verdadero sentido de la palabra, es decir, para llevar al hombre al cumplimiento de sus grandes deberes, na bastan las

teorías aunque descansen sobre argumentos de granito; pero también es cierto que, teniendo ellas por base falsos principios y doctrinas erróneas, la civilización es imposible.

Precisamente la civilización moderna adolece de este vicio capital: no tiene base más, estriba en el error. Su labor es infructuosa para el bien y muy proficua para el mal. Fabrica en el aire o, como dice el Evangelio, sobre deleznable arena, y, por eso, sus horas,

Med molitvijo in petjem se je pomikala procesija slovenskih romarjev ob priliki letošnjega romanja v Luján (Argentina — 12. maja) v baziliko

al parecer colosales, se derrumban inexorablemente al empuje de las pasiones.

Dios es el fundamento de todo orden moral y la civilización moderna quiere borrar de las Escuelas, de la Familia y del Estado, su nombre. En esa forma crece el niño sin reconocer más autoridad que la del hombre.

¿Se someterá él, más tarde, a aquella autoridad que no tiene más garantía que la del hombre mismo? Podrá ser, cuando no impida sus intereses; pero cuando ella trate de coartar lo que él crea, bien o mal, sus derechos, desconocerá su legitimidad asegurando que un hombre no es más que otro.

Las cárceles, las penas temporales, no lo modificarán tampoco: la misma pena capital no ejercerá sobre él, influencia alguna saludable.

¿No se le ha enseñado que el hombre

no es más que materia organizada, cuyo destino es el sepulcro? Si después de la muerte nada hay que esperar y nada que temer ¿por qué se arredrará ante el mal?

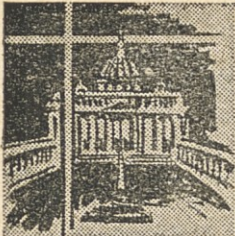
¿Y la virtud? ¿Qué es la virtud predicada por una civilización materialista? ¡nada! ¿De qué sirve practicar el bien, qué importan tantos sacrificios, quién remunera esas privaciones?

Y cuando el hombre se deja llevar por la corriente vertiginosa de sus malas inclinaciones, cuando no mira más que lo que le conviene o satisface sus apeteque crímenes?

El crimen será para él algo natural, puesto que se cree con el derecho de conseguir, a cualquier precio, lo que pretende. ¡Si nunca supo de renunciaciones!

JOE JUCK

Za kaj bomo ta mesec molili?

DA BI TEHNIČNI NAPREDEK NE OKRNL ČUTA ODGOVORNOSTI ZA LASTNO ŽIVLJENJE IN ŽIVLJENJE BLIŽNJEGA

Je tehnični napredek kaj slabega? Nikakor; pač pa za človeško naravo nekaj nevarnega. Tehnika in civilizacija sta močno pripomogli k usihanju vere. Ne zato, ker bi bili zli po naravi, marveč zato, ker je slabost človeške narave tam, kjer bi po pravici morala najti vedno novih razlogov za hvalo Stvarniku, gledala privide, iz katerih je sikalo: „Boste kot bogovi.“ Velike množice zadnjih dveh stoletij so zajete v podobo, ki jo je papež ob koncu prvega leta druge svetovne vojne začrtal s temi besedami: „Zato ker so si pridobili večje zemske dobrine in se jim zdi, da so manj naravnost odvisni od Stvarnika in najvišjega Gospoda, pozabljajo nehvaležni ljudje, da je vse božji dar, tudi moči narave, nad katerimi so zagospodovali; tudi umske zmožnosti in telesne sile, ki so orožje za njihove uspehe in zmage.“

Mesto hvaležnosti je v mnogih zasledlo samozadovoljstvo in napuh. Zavest o božji vladi in previdnosti se je umaknila veri v mehanične zakone, v poslednji dobi tudi v neko vesoljno relativnost znanih in še neznanih moči. Globlje in više pa od dvomov bolni moderni človek ne najde nič gotovega.

V takem stanju ne prizna ne posameznik ne družba nobene resnične odgovornosti. Govori in piše se o dolž-

nostih in odgovornostih veliko — prav zato, ker čuta odgovornosti povsod primanjkuje, brez njega pa nobena družba ne more varno naprej. Tako se ni čuditi, da je civilizacija kot služkinja (in to je njen pravi namen) kaj muhasta, kot vladarica pa neizprosna. Tiste, ki imajo sredstva, zavaja v uživanje, sebično lagodnost, zlorabljanje; druge pa izčrpa v boju za dosego tvarnih dobrin in jim za oddih nudi prazno, če ne škodljivo zabavo.

Seveda odloča končno vsak posameznik, kako se znajde v veletoku tehničnega napredka. To pa je odvisno od tega, kakšno je njegovo razmerje do Boga. Kdor je od Njega odpadel, ne more doseči ne blaginje ne sreče, pa naj ima še toliko tehničnih sredstev na razpolago. Kdor izda Modrost, izda tudi iz nje izhajajočega duha in izgubi voljo in sposobnost, da bi sledil idealom in višjim umskim ter pravnim ciljem. Brez te moči pa tudi ni več spoštovanja do lastnega življenja.

Še hujše so posledice v razmerju do bližnjega. Kdor ne vidi več Očeta v nebesih, izgubi vse brate na zemlji. V vsakomer vidi le orodje za dosego udobja in svojih gospodarskih ciljev. Če ne more biti orodje, pa je ovira, torej sovražnik. Ali je brezobzirnemu kapitalistu mar, v kakšnih razmerah žive njegovi delavci in uradniki in njihove družine? Je totalitarni državi mar, kako žive garači, ki naj dvignejo produkcijo zato, da bo država močnejša in bo lažje

V mesecu Marijine slave

Sredi visokega poletja — na severni polobli seveda — obhaja sv. Cerkev praznik Marijinega vnebovzvetja. Je ta praznik po vseh sporočilih najstarejši Marijin praznik. Celo prvi krščanski razkolniki ga že poznajo. Za časa papeža Leona IV., v 9. stoletju pa so začeli praznovati praznik celo z vigilijo. Ta vigilija je ostala v veljavi tudi po zadnji liturgični reformi papeža Pija XII.

V noči pred tem Marijinim praznikom so se zbirali pobožni rimski kristjani na običajnem shodnem mestu pri sv. Hadrianu. Z gorečimi svečami v rokah so nato odšli pod vodstvom papeža in številnih duhovnikov v slavno baziliko sv. Marije Vélike, ki se ji pravi tudi Snežna.

Staro izročilo namreč pravi, da sta pobožna zakonca patricij Janez in njegova žena sklenila sezidati Mariji v čast

---

razširila ideje voditeljev? Odgovor od druge strani je sovraštvo. Tako postane življenje posameznikov stvar nizke cene. Zadnja posledica brezdušne vlade tehnike in gospodarskih interesov so v družbenem življenju revolucije, med narodi pa vojne.

Na vprašanje, postavljeno na začetku, moremo zdaj odgovoriti: Tehnični napredek je nekaj slabega, če je sam sebi namen. Ako ga družba hoče odtrgati od življenja, potem postane tehnični napredek uničevalec telesnega življenja in življenja duha. Prikljči naša molitev sv. Duha, da bo prenovil obličje zemlje!

Prof. ALOJZIJ GERŽINIČ

veliko cerkev. Nista pa vedela, kje naj bi stala. Ponižno sta prosila znamenja z neba. Bila sta uslišana. V noči od 4. na 5. avgusta se jima je v sanjah prikazala Mati božja in jima razodela, naj cerkev postavi na kraju, kjer bosta zjutraj našla sneg. In res! Zjutraj 5. avgusta so jima sporočili, da je zapadel sneg — in to sredi najhujše vročine! — na eskvilinskem griču. Dobra zakonca nista več pomišljala. V kratkem je cerkev stala, mogočna in bogata na okrasju. Vsako leto se Cerkev v sveti liturgiji z mašo in v brevirju spominja tega čudežnega dogodka 5. avgusta.

V to cerkev so torej v srednjem veku hiteli rimski kristjani na noč pred praznikom Marijinega vnebovzvetja. Sedem križev so nosili na čelu procesije in ljudstvo je izmenjaje z duhovščino navdušeno prepevalo Marijine litanije in antifone. Ob prvi zori so prispeli v veličastno razsvetljeno Marijino svetišče, kjer so obhajali jutranje praznično bogoslužje. Tej zorni maši je sledila še dnevna glavna maša, da je bilo dano prazniku čim več poudarka.

Mašno bogoslužje vigilije govori o Mariji, ki je mati lepe ljubezni, mati upanja, življenja in moči. Kdor v njeno družbo hiti in njo posluša, ne bo grešil. Kdor črpa iz njenih kreposti, bo z njo deležen večnega veselja. Zato Cerkev prosi Boga, naj bi ona, ki jo je Bog s tega sveta prestavil v nebesa za našo zaveznico, s svojim varstvom nas utrdila, da bi prosti greha v veselju mogli prisostvovati praznični skrivnosti.

Odkar je Cerkev proglasila za versko resnico, da je bila Marija tudi s telesom

vzeta v nebesa, je uvedla tudi novo mašno berilo za ta veličastni praznik.

Vstopna pesem se posluži besed iz Janezovega Skrivnega razodetja: „In prikazalo se je veliko znamenje na nebu: žena, obdana s soncem, in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd“ (Raz 12, 1).

Mašno berilo je vzeto iz knjige o Juditi, kjer svetopisemski pisatelj proslavlja to junaško ženo, ki je osvobodila svoje ljudstvo krutega sovražnika.

Evangelij nas pa v duhu vodi v Ain-Karim k teti Elizabeti, ki vsa presunjena od velike časti, da je prišla k njej mati njenega Gospoda, blagruje svojo sorodnico, nakar Marija odgovori s svojim veličastnim hvalnim spevom: „Moja duša poveljuje Gospoda.“

V prošnji sv. Cerkev poudari misel, da je bila Marija vzeta z dušo in telesom v nebesa. To Marijino vnebovzetje je nekaj izjemnega v stvarstvu, ki je radi izvirnega greha obsojeno na smrt. Sicer je tudi Marija umrla, toda preko Marijinih oči ni šla smrt zaradi greha. Kakor ni spoznala porodnih bolečin, tako tudi ni občutila smrtnih bolezni. Dih smrti je dahnil tudi v božjo Mater, a želo smrti ni vanjo izlilo svojega strupa. Ne da bi njeno telo zaznalo črva trohno, je bilo na angelskih rokah vzeto v nebo. Kolika radost za krščansko srce! Upravičeno prosi Cerkev v prošnji Boga, naj bi tudi mi ob Marijinem vnebovzetju iskali to, kar je zgoraj in dosegli blaženost, ki je je deležna Mati božja za vse čase.

Včasih je prazniku Marijine slave sledila osmina. Danes te osmine ni več, pač pa Cerkev že od leta 1945 obhaja osmi dan po prazniku, 22. avgusta, praznik Marijinega brezmadežnega Srca. Izpolnila se je Marijina želja, izražena leta 1917 pastirčkom iz Fátime: ves krščanski svet že časti to dobrotno Srce in pričakuje rešitve od njega. Marija je

v nebesih, ob svojem Sinu, a njeno materinsko Srce budno bedi nad človeškim rodom. V Mariji ima svojo najboljšo zagovornico in posredovalko. Le žal, da se tega dovolj ne zaveda!

Praznik Marijinega vnebovzetja nam kliče, da zvesto sledimo Marijinim potom. Po njih bomo prišli do Njenega Sina. Po Mariji k Jezusu! Pobožno molimo in častimo v častitljivem delu sv. rožnega venca skrivnost: „ki je Tebe, Devica, v nebesa vzel; ki je Tebe, Devica, v nebesih kronal!“ Kdor se Marije na zemlji spominja, tega Marija ob nebeškem prestolu ne bo pozabila.

Tasno zvezo s praznikom Marijinega vnebovzetja ima tudi praznik **Gospodovega spremenjenja na gori Tabor**, ki ga Cerkev obhaja devet dni preje. Da ne bi apostoli v dneh Kristusovega trpljenja izgubili vere v svojega Učenika, jim je na gori Tabor pokazal svojo spremenjeno naravo, ki naj bi jo enkrat sami gledali v nebesih. Tudi mi kristjani bomo te časti deležni, kot jo že uživa Marija Devica v družbi svojega Sina, če bomo umrli v stanju milosti božje, Ali ni to dovolj močan razlog, da jo skrbno čuvamo v sebi?

OSMA DO ENAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH

Medtem ko je prvih šest pobinkoštnih nedelj v glavnem prikazovalo veličino božje ljubezni in nas k ljubezni navajalo, nas pa druga skupina nedelj po binkoštnih uči vedno bolj spoznavati božje kraljestvo, njega vzvišenost ter nas opozarja na nevarnosti, ki nam pretijo.

Osma nedelja (letos 4. avgusta) primerja v evangeliju otroke sveta z otroki luči. Predstavnik otrok svetá je krivični oskrbnik, ki si zna zagotoviti bodočnost s tem, da zbrši dolgove gospodarjevih dolžnikov. — Tudi berilo (Rimlj 8, 12-17) govori o dolžnikih „mesa“.

Na prestolu nebeškem teh, ki se Nje spominjajo, ne zabi (antifona na Marijino vnebovzetje)

Kristjani naj skrbno pazijo, da jih ne bo zapeljal krivični oskrbnik lastnega poželenja. Le kdor bo z duhom mrtvil dela mesa, se bo krivičnega oskrbnika rešil ter dosegel večno zveličanje. Seveda je pa uspešen boj z zlom mogoč le v zvezi z Bogom. Zato Cerkev prosi v mašnih molitvah, naj bi nas spremljal duh božji, da bi vedno pravo spoznali, pa milost božja, da bi greh zmagovali, si sedanjost posvetili in večnost zagotovili.

Deveta nedelja govori o Kristusovi žalosti nad Jeruzalemom (Lk 19, 41-47). To mesto si je samo priklicalo obsodbo, ker ni hotelo spoznati časa božjega obiskanja. Tudi marsikateri kristjan sliči

zakrknjenemu mestu in izziva Boga, da ga dokončno zavrže. Zato čujemo v berilu (1 Kor 10, 6-13) opomin, naj ne skušamo s slabim življenjem Boga, kajti zadene nas lahko božja kazen, kakor nam o njej govorijo mnogi zgledi Stare zaveze.

Deseta nedelja (18. avgusta) nas pa uči ob priliki o prevzetnem farizeju in skrušenem cestinarju prave molitve. Po besedah sv. apostola Pavla (berilo: 1 Kor 12, 2-11) mora biti naša krščanska molitev v „duhu in resnici“, v ponižnem priznanju, da je vse, kar imamo, od Boga, in da vse, kar delamo, zmoremo le v moči Kristusa, ki nas kreпча. Če se pa že hočemo hvaliti, hvalimo se

samo v Svetem Duhu, kajti vse kar imamo duhovnih darov, so od Njega.

Enajsta nedelja je nedelja, vsa prevzeta z mislijo o Jezusovem usmiljenju. V Deseteromestju je storil, kot poroča nedeljski evangelij (Mk 7, 31-37), gospod velik čudež: gluhomenemu je razvezal vez jezika in mu odprl ušesa z besedami: „Odpi se!“ Prav to ozdravljenje je dalo Cerkvi vzor za zarotovanje katehumenov, saj so tudi oni duhovno gluho, dokler jih Cerkev ne ozdravi potom sv. krsta. „Vse je prav storil!“ vzklika sv. pismo. Res, Bog je neskončno dober in sv. Pavel je eden tistih, ki je to dobroto najbolj globoko občutil. Zato v berilu (1 Kor 15, 1-10) proslavlja božjega Zveličarja, ki je še po smrti in vstajenju skazoval ljubezen apostolom in učencem; da, celo preganjalcu Cerkve Savlu je skazal milost prikazanja in spreobrnjenja. Bog daje, kot to izrazijo mašne molitve, v obilju svoje ljubezni več, kot to prosilci zaslužijo, celo več, kot si želijo. Boga je treba prositi v ponižni skrušenosti, v zavesti svoje grešnosti. Kdor tako prosi, ga potem Bog dvigne k sebi, mu da notranje razsvetljenje in mu nakloni polnost nebeškega zdravila in tolažbe.

NAUK, KI NAM GA DAJEJO SVETNIKI

V avgustu se spominjamo dveh apostolov, treh cerkvenih učencev, dveh odličnih mučencev, treh ustanoviteljev redov, večjega števila spoznavalcev in dveh vzornih žená.

1. avgusta praznujemo **Spomin vezi sv. Petra**. Kralj Herod ga je dal v verige vkovati, da bi sv. Petra po večki noči Judom na ljubo umoril. Toda Bog je poslal angela, ki ga je teh vezi osvobodil in varno pripeljal iz ječe. Tudi greh je veriga, v katero hudič stisne svoje žrtve. Prosimo stalno Boga, da bi

te vrste vezi ne bila naša poguba, temveč da bi jih vsakič, kadar vanje zaidemo, odstranilo božje usmiljenje.

24. avgusta pa je praznik sv. **Jerneja**, ki je oznanjal sv. vero po Armeniji in prestal grozno mučniško smrt. Živemu so potegnili kožo s telesa in ga nato obglavili. Njegovo truplo pričakuje vstajenja v cerkvi, njemu posvečeni, na otoku sredi Tibere v Rimu. Ni važno, kje smo pokopani, pač pa je nad vse pomembno, kako smo umrli.

2. avgusta je sv. **Alfonz Ligvorij**, ustanovitelj reda redemptoristov. Bil je silno velik v svoji ljubezni do Matere božje. Prepričan je bil, da se nihče ne more pogubiti, dokler iskreno moli. Znan je njegov stavek: „Vsi zveličani so se zveličali, ker so molili. In vsi pogubljeni so se pogubili, ker niso molili.“

Drug velik cerkveni učenik je sv. **Avguštin** (28. avgusta). Tudi on bi lahko ponovil s sv. Pavlom: „Po milosti božji sem, kar sem!“ Sv. Monika, njegova pobožna mati, ga je rešila pogubljenja, ko je zanj 17 let neprestano molila. Zaupajmo zato v milost božjo, ki more premagati najbolj zakrknjena srea!

4. avgusta proslavlja ves katoliški svet sv. **Dominika**, velikega borca zoper krive vere, širitelja molitve rožnega venca in ustanovitelja reda dominikancev, ki je v preteklih stoletjih dal dolgo vrsto globoko izobraženih bogoslovnih učenjakov, med njimi sv. Tomaža Akvinskega, utemeljitelja sholastične filozofije.

Duhovnik, ki je že v sedemnajstem stoletju oznanjal in širil pobožnost do Srca Jezusovega in Marijinega, je bil sv. **Janez Eudes** (19. avgusta), rodом iz Francije. Ustanovil je kongregacijo Najsvetejših Sre Jezusa in Marije, odločno pobijal janzenistično stročnost ter ščitil zabredla dekleta pred izrabljanjem brezvestnih ljudi.

Redovno kongregacijo je ustanovil tudi sv. **Janez Kalasanz**, začetnik verskih šol. Te šole so že storile mnogo dobrega pri oblikovanju mladih rodov, zlasti po deželah, kjer je država laiciistična, to je, kjer se verouk po šolah ne uči. — Cerkev praznuje njegov spomin 27. avgusta.

Dasi ni ustanovil cistercijanskega reda, ga je pa dejansko rešil propada sv. **Bernard** (20. maja), Francoz po poreklu. Čudovito lepo je znal govoriti o Mariji in veliko si je prizadeval, da bi druga križarska vojna imela uspeh. Žal uspeha ni doživel, kajti krščanski kralji so bili needini med seboj. Toda ostala mu je sladka zavest o izpolnjeni dolžnosti. Bog nikogar ne sodi po uspehih, temveč po namenu.

Simpatičen svetnik je mladi dijakon rimske Cerkve sv. **Lavrencij** (10. avgusta). Na raznju je končal svoje življenje, toda prav njegova smrt mu je prinesla slavo, ki prehaja od roda v rod in govori o njegovi zvestobi. Le značajni ljudje lahko mirno pričakujejo sodbe zgodovine; vsak neznačajnejš pa bo obsojen pred rodovi, ki bodo prišli za njim.

Koncem meseca (29. avgusta) se spominja sv. Cerkev mučeniške smrti drugega velikana v božjih očeh: sv. **Janeza Krstnika**. Na zahtevo pohotne Herodijade so mu odsekali glavo. Toda če so mu vzeli življenje, mu niso mogli vzeti njegove časti, kajti kdor umrje zaradi Boga, življenja ni izgubil, temveč ohranil.

Patron župnikov je sv. **Janez Vianej** (19. avgusta). Nihče ni od njega pričakoval kaj posebnega, saj se je zelo težko učil. Le obotavlja se ga predstojniki posvetili. Pa je storil pozneje tako nenavadne stvari, da so bili osramočeni vsi, ki so ga človeško sodili. Bog se daje namreč ponižnim, ustavlja pa ošabnim.

Da je Mati božja tako lepo rastla v krepostih, je tudi velika zasluga njenih staršev. Njene matere sv. **Ane** se je Cerkev spominjala v juliju. Dan po Marijinem vnebovzetju pa počasti spomin njenega očeta sv. **Joahima**. Zelo je važno, da oče podpira materino versko vzgojo in sveti svojim otrokom zlasti z vzgledom. Molimo ne samo za dobre krščanske matere, temveč tudi za dobre krščanske očete!

Kralj, ki je tudi kot sv. **Bernard**, le sto petdeset let kasneje, hotel osvoboditi sv. deželo, je bil sv. **Ludvik** (25. maja). Tudi on ni uspel v svojih naporih, uspel pa je v borbi s samim seboj; svojo krstno nedolžnost je ohranil do smrti nedotaknjeno. Vsako leto je obiskal krstni kamen, kjer je postal otrok božji in dolgo molil. Kako prav bi bilo, če bi se tudi mi krstnih obljub večkrat spomnili!

Med ženami avgusta je ena sv. **Klara** (12. avgusta), ki jo je vzgled sv. **Frančiška** potegnil za samostanske zidove, kjer je zbrala okrog sebe skupino devic in z njimi začela strogi red klaris; druga pa je sv. **Ivana Šantalska** (21. avgusta), ki je po tragični smrti svojega moža pod modrim vodstvom sv. **Frančiška Saleškega** nastopila pot popolnosti in ustanovila kongregacijo Marijinega obiskovanja.

*

Bogat je mesec avgust na lepih vzgledih, bogat tudi na globokih mislih in vzpodbudah, ki nam jih nudi cerkveno bogoslužje. Pridružimo se Cerkvi v njenem proslavljanju svetnikov, zlasti pa si ta mesec poglabimo v sebi željo po nebesih. Kristjan, ki išče to, kar je zgoraj, ne bo nikdar postal suženj greha in služabnik sveta in njega pomagačev. Njegova pot bo šla vedno višje, po stopinjah Marije Device, božjemu Soncu nasproti.

JOŽE JURAK

Cerkev in komunizem do umetnosti

Georgij Fedorovič Aleksandrov (r. 1908) je eden vodilnih in doma najbolj slavljanih sovjetskih filozofov. Med drugimi filozofskimi deli je leta 1946 izdal knjigo *Zgodovina zapadne filozofije*. To delo pa je med vodilnimi boljševičskimi ideologi zadelo na hudo kritiko, ki je ponesla ime avtorja v svetovno javnost, preko mej njegove domovine. Ko so se pojavljali glasovi kritike, je centralni komitej komunistične partije priredil 24. junija 1947 o delu javno razpravo, ki je znana in važna predvsem zaradi značilnega nastopa člana komiteja A. Ždanova in po njegovi kulturni ideologiji in kritiki Aleksandrova.

Ždanova kritika velja knjigi Aleksandrova kot v zvezi z njo ali celo v prvi vrsti, da je ta knjiga le prilika za to kritiko, vsej sovjetski „filozofski fronti“. Glavni očitek velja „objektivističnemu“ duhu knjige; odobravanje da je v njej abstraktno in neutralno, da vidi avtor v obravnavanih filozofih najprej poklicnega tovariša in šele v drugi vrsti nasprotnika. Delu da torej manjka borbenega boljševičskega partijskega duha, ki mora označevati vso sovjetsko literaturo in umetnost. Ob pogledu na celotno sovjetsko „filozofsko fronto“ Ždanov graja „brezidejnost in nepolitičnost“ v literaturi in umetnosti, pomanjkanje trenutno aktualne tematike in usmerjenosti v preteklost, precenjevanje tujega in tiho oboževanje buržujske filozofije.

Na „filozofski fronti“, v vsej literaturi in umetnosti, sovjetska ideologija tedaj zahteva jasno tendenco: idejno in politično mora vzgajati za komunizem. Glede tega umetnosti ne prizna svobode.

Vsako drugo umetnost komunizem odklanja in je do nje intoleranten.

Tudi Cerkev se zanima za umetnost in imamo tudi na katoliški strani iz zadnjih let z najvišjih mest v Cerkvi izjave o umetnosti in cerkveni umetnosti. Sam papež se je ob različnih prilikah ponovno dotaknil teh vprašanj (n. pr. nagovor na udeležence 1. mednarodnega kongresa krščanske umetnosti 20. sept. 1950; nagovor ob otvoritvi razstave *Fra Angelica* v Vatikanu 20. aprila 1955, v okrožnici *Mediator Dei* (1947) in nazadnje v okrožnici o cerkveni glasbi *Musicae sacrae disciplina* (25. dec. 1955).

Papež v zadnji imenovani okrožnici tudi poudarja pomen umetnosti v Cerkvi in njen velik vpliv pri oblikovanju religioznega mišljenja in čustvovanja. Zato Cerkev ni indiferentna glede umetnosti, ki jo dopušča v svetišče, in pri tem ima svoje zahteve, ki jih umetnik v njeni službi mora upoštevati. S tem v zvezi je papež tudi jasno izjavil, da na polju cerkvene umetnosti ne zadostuje zgolj umetniški genij in neverni umetnik s svojimi deli ne more ustrezati zahtevam cerkvene umetnosti, ampak je za to potrebna v umetniku živa vera in globoko razumevanje verskega življenja. Zakaj tudi med katoličani so v tej točki nekateri mislili drugače in menili, da umetnik že zgolj kot umetnik poseduje religiozne vrednote, ne glede na svojo vernost.

Ob pogledu na te in podobne izjave o umetnosti na obeh straneh vidijo nekateri podobnost med obema stališčima do umetnosti, krščanskim in komunističnim, kar slišimo ponovno ugotavljati. Da je neka podobnost možna, je

razumljivo, ker tudi zmota, kot je komunistični materializem, ni vedno zgolj zmota in more imeti v sebi elemente resnice. Po drugi strani pa je prav med katoliško in komunistično ideologijo v celoti tolikšna in tako križeča razlika, da ugotavljanje podobnosti med njima v poedinih vprašanih vzbuja pozornost in se nehote vprašaš: V čem je vendar ta podobnost in v čem razlika? In to je tudi vprašanje, ki si ga tu zastavljamo.

Tri so v glavnem vprašanja, na katera se nanašajo navedene izjave o umetnosti in moremo v njih gledati podobnost in razliko med stališčem komunizma in krščanstva: Prvo je vprašanje o vplivu umetnosti na življenje; drugo s tem v zvezi vprašanje svobode umetnosti in v umetniškem ustvarjanju.

VPLIV UMETNOSTI NA ŽIVLJENJE

Umetnost je med najvišjimi pojavi življenja, obenem njega odsev in podoba; a ne le to. Umetnost vpliva na življenje in ga oblikuje. To je jasna resnica, ki nam jo kaže opazovanje življenja in je zato prepričanje o njem splošno. „Podživljenje“ umetnikove duševnosti v njegovi umetnini je vedno nekaj, kar „gledalcu“ globoko seže v srce in prevzema njegovo duševnost. Po teh vplivih se mu oblikuje in usmerja duševnost in iz nje tudi njegovo zunanje delovanje.

Cerkev je to vedno razumela in zaradi svojega vzgojnega poslanstva to vedno upoštevala in do umetnosti nikdar ni bila indiferentna. Ta preprosta naravna resnica je osnova tudi omenjenih zadnjih izjav o umetnosti. Ni pa bilo to tako jasno marksističnemu materializmu in ni prav v skladu z njegovo filozofijo. In vendar Ždanova ideologija tudi predpostavlja to resnico, ko pripisuje kulturi in umetnosti toliko življenjsko važnost, da nastopa proti njej s tako strogi zahtevami. Kako more materiali-

zem dajati toliko življenjski pomen stvarnemu, duhovnemu činitelju, kot je vključen v umetnosti?

Po Marxu je osnova vsem pojavom v življenju in vsemu socialnemu razvoju zgolj stvarna in sicer so to tvorni gospodarski pogoji. Tu imajo svoj izvor tudi pojavi, ki jih nematerialistična filozofija duhovno razlaga, dialektičnemu materializmu pa so to pojavi zgolj stvarnega in jih imenuje „ideološke nadzgradbe“. Med te spadajo na primer vedno novi problemi v zgodovini, razni novi nazori in teorije, politične ideje in zamisli, vprašanja filozofije, etika, estetika itd. Med te spada tedaj tudi umetnost, ki jo materializem pač zgolj materialistično razlaga kot pojav in odsev takih in takih stvarnih gospodarskih pogojev. Določenim stvarnim pogojem namreč vedno odgovarja določen „ideološki“ pojav.

Zgolj pod tem vidikom še ne bi mogli govoriti o vplivu umetnosti na življenje. Umetnost je namreč gledana le kot nasledek in učinek stvarne, gospodarske osnove. A vpliv svobodnega poseganja človeka v razvoj, pomen takih ali drugačnih gospodarskih in političnih nazorov je preočiten, da bi ga mogli tajiti in tudi dialektični materializem mimo tega ne more. Zato v nadaljnjem razvoju svojega nauka tudi to ugotavlja in je to predvsem doprinos Stalinove ideologije.

Novost Stalinovega nauka je namreč med drugim prav v tem, da v razmerju med materialno gospodarsko bazo in „ideološko nadzgradbo“ uči tudi povratno vzrokovanje, vpliv nadzgradbe nazaj na materialno osnovo; vpliv idej, zamisli, teorij na gospodarske pogoje, ki vedno ostanejo prava baza razvoja. Ta „circulus vitiosus“ se mu ne zdi protisloven, ampak mu je to prav „dialektično nasprotje“, ki je vir historične dinamike in je v tem „povratnem vplivanju“ jedro materialistične dialektike; kdor tega ne

razume in ne sprejme, pravi, ne razume historičnega materializma. S tem vidikom spet zadobi v historičnem materializmu večji pomen sicer zastavljena človeška osebnost in subjektivni moralno-duhovni elementi spet pridejo med važne činitelje historičnega razvoja. Od tod v novejši sovjetski ideologiji poudarek na nacionalizmu in nacionalni kulturi. (Seveda komunizmu vedno ostane cilj enotna socialistična kultura v višji socialistični družbi in jim je nacionalna kultura le prehodna stopnja priprave na socialistično kulturo, ki je vedno končni cilj komunizma.)

Tako se dialektični materializem po srečni nedoslednosti vrača k preprosti naravni resnici in priznava življenjski pomen in važnost tudi umetnosti, kar predpostavljajo Ždanove izjave, in se tako v tej točki ujema s krščanskim stališčem, ki te jasne naravne resnice nikdar ni pozabljalo.

UMETNOST V SLUŽBI VIŠJEGA CILJA

Že v prvi ugotovitvi, da umetnost vpliva na življenje, je vsaj tiho vključena misel, da je umetnost v službi življenja in tako sama ni še najvišja in absolutna vrednota, ampak služi višji vrednosti, višjemu cilju. Umetnost namreč more vplivati tako ali drugače; in človeku ni in ne sme biti vseeno, kako vpliva. Je višji zakon in višji cilj, ki ga človek mora doseči, ki je pač človekov končni cilj. Vprašanje umetnosti „je treba reševati v luči najvišjega načela o končnem smotru, ki je sveto in nedotakljivo načelo za vsakega človeka in za vso človeško dejavnost“ (Okrož. Mus. sacrae dis.).

Glede tega splošnega načela o službi umetnosti se v glavnem krščanstvo in komunizem ne razlikujeta. Oba tedaj odklanjata nazor o absolutnosti in po-

polni neodvisnosti umetnosti, ki da se ji ni treba ozirati na nobene zakone izven svojih notranjih zakonov estetike; oba odklanjata svobodo umetnosti v tem pomenu, da bi bila umetnost sama sebi namen (l'art pour l'art). S stališča larpulartizma je upravičena ugotovitev, da ga krščanstvo in komunistična ideologija odklanjata in sta v tej točki na istem stališču.

A krščanstvo in komunistična ideologija se v tej točki skladata samo v glavnem, splošnem načelu, da je umetnost podrejena najvišjemu človekovemu cilju. Toda glede celotne aplikacije in tedaj konkretne vsebine tega načela sta si krščanstvo in komunistični materializem popolnoma nasprotna, ker si v določanju najvišjega cilja, pod katerim je tudi umetnost, popolnoma nasprotujeta, pač kot dva različna, najbolj si nasprotujoča svetovna nazora.

Po različni aplikaciji tega načela ima umetnost po kršč. svetovnem nazoru vzvišeno poslanstvo in ji krščanska ideologija ustvarja vzdušje za njen procvit, komunistična ideologija pa jo ponižuje in usužnjuje in s tem zatira. Po komunističnem materializmu je tisto visje, čemur mora služiti umetnost, ustvaritev in ohranitev brezrazredne komunistične družbe, v kateri je skupnost vse, poedinec nič in ima pomen le kot atom komunističnega kolektiva. Krščanstvu pa je tisto visje, česar umetnost vsaj preprečiti ne sme, ampak mu vsaj posredno služiti, končna popolnost in blaženost posameznika, to je njegova večna sreča in zveličanje, če to povemo s cerkvenim izrazom. Vse v našem življenju mora vsaj posredno, če ne neposredno služiti temu, tudi umetnost; nič temu ne sme nikdar škoditi, tudi ne umetnost.

V krščanstvu naj tedaj umetnost izpopolnjuje in zadovoljuje človekovo osebnost, po komunističnem materializmu pa naj gradi brezdušno brezrazred-

no komunistično družbo, ki naj človekovo osebnost uduši v prid kolektivu. To je tudi različna vsebina in duh izjav o umetnosti na obeh straneh, kot smo na nekatere pokazali v uvodu. Če je v osnovnem načelu podobnost, je po vsebini med obema stališčima popolna razlika in popolno nasprotje.

SVOBODA UMETNOSTI

Je še druga prvina, po kateri moremo primerjati krščansko in komunistično-materialistično načelno stališče do umetnosti, to je svoboda umetnosti. Tudi po tem bi mogli ugotoviti med obema neko popolnost, pa je v resnici med njima še večja razlika.

Že pravkar navedeno načelo o službi umetnosti višjemu cilju vključuje neko omejitev svobode: v kolikor nekaj služi višjemu, v toliko to ni svobodno, ampak se mora ozirati na to višje, se po njem ravnati. To je omejitev, ki je ne prizna nazor o absolutnosti umetnosti. Novodobni individualizem je namreč kult osebnosti pritiral do boleznosti in v tem vprašanju hoče absolutno svobodo umetnosti in umetnika. Edino in vse mu je izrazitev sebe, preko vseh neosebnihih, objektivnih vrednot, moralnih, religioznih, tradicije. A absolutne svobode za človeka ni, tudi ne v umetnosti.

Kot umetnik je res človek zgolj pod estetičnimi zakoni, a kot človek je tudi pod zakoni, ki so zunaj umetnosti, ki so iz končnega njegovega cilja. A umetnik je vedno človek in konkretno v življenju ne moremo deliti umetnika in človeka in deliti njegove svobode in zato vsaj kot človek, če ne kot umetnik, mora vedno upoštevati tudi moralne zakone. Objektivno gledano na red vrednot moremo reči: Etične vrednote so nad estetičnimi (prim. Ušeničnik, Izbr. sp. II, 274 sl.). A to omejevanje po krščanskem

svetovnem nazoru ne jemlje umetniku prave svobode, ampak mu jo daje. Brez tega zapade nesvobodi in sužnosti v drugem pogledu, čeprav v samoprevari govori o svobodi.

Zgolj po tem omejevanju svobode in odklanjanju absolutne svobode umetnosti sta si res krščanstvo in komunistični materializem podobna; a po vsej aplikaciji načela in konkretnem omejevanju svobode umetnosti je med njima spet popolna razlika, kot je pač razlika med zmotno utopijo in resnico.

Ne moremo v vprašanju svobode in omejevanju svobode enačiti komunizma in krščanstva. Komunizem uničuje osebnost in jemlje človeku upravljeno svobodo; krščanstvo, vemo, je danes proti komunizmu glavni branik človekove osebnosti in njegove svobode. Vse to velja tudi na polju umetnosti. Kot nekoč, bo tudi danes krščanstvo tisto, ki brani in rešuje kulturo in umetnost pred navalom novodobnega ideološkega barbarstva, naj bo s katere koli strani.

Iz načela, da umetnost vpliva na življenje, in iz drugega, da naj vodi človeka in družbo k višjemu cilju, komunizem na osnovi svojega nauka logično naprej zahteva, da umetnost gradi komunistično brezrazredno družbo, kar je najvišji cilj družbe in človeka v njej. To bi mogla biti samo doktrinarna zmotna, ki ne bi nujno omejevala svobode umetnosti. A komunistična filozofija ne pozna preloma med ideologijo in prakso, življenjem, in mu je ideologija neposredna norma, ki oblikuje življenje, Tako tudi tu velja ne le, da umetnost more služiti ciljem komunizma, ampak jim mora služiti.

Za krščanski svetovni nazor je značilen nauk svobode, ne absolutne in nebrzdane svobode, ki ni prava svoboda, ampak prave svobode, ki človeka odlikuje, plemeniti in dviga, „svobode božjih otrok“. Človek je po tem nauku ve-

zan na končni cilj in na nujno potrebna sredstva do njega; glede tega ni svobode. Glede vsega ostalega krščanstvo uči svobodo, široko, najširšo svobodo, ki jo krščanstvo ne le dopušča, ampak celo priporoča, kot n. pr. svobodo in nenačezanost na imetje, čast, užitke.

Tudi glede udejstvovanja na polju kulture in umetnosti krščanstvo oznanja po istem načelu in z isto omejitvijo po končnem cilju in moralnih normah svobodo. Glede umetnosti velja, da človeku na poti h končnemu cilju ne sme škoditi; samo to in nič več. Krščanski nazor niti ne zahteva, da bi morala umetnost v tem pogledu človeku neposredno pozitivno koristiti, da bi morala imeti to „tendenco“. Krščanstvo dovoljuje v tem pogledu indiferentno umetnost, ki zgolj blaži in posreduje človeku estetične užitke. Estetične vrednote so od Boga, ki je vir vse lepote, in so same na sebi dobre in jih je treba ceniti. Tudi do zgolj svetne in celo etično indiferentne umetnosti Cerkev ni bila v zgodovini le tolerantna, ampak jo je kot plemenito stvaritev človeškega duha cenila in čuvala.

Čisto drugačno je glede tega stališče komunističnega materializma. Glede umetnosti ne velja le, da more koristiti ciljem komunizma in da jim ne sme škoditi, ampak jim mora koristiti. „Tendenco“ je obvezna, priznana in sprejeta je samo ta umetnost; druge komunizem ne le teoretično ne priznava, ampak jo uničuje. Do vsake čiste umetnosti brez komunistične tendence je komunizem skrajno nestrpen. Saj to tako jasno povedo kot osnovno zahtevo glede umetnosti v uvodu navedene izjave Ždanova; v umetnosti hoče „komunistične idejne in politične vsebine in komunistične borbenosti“. Umetnost je ponižana v dekle komunistične propagande. Seveda je to pravi umetnosti vse prej

ko v korist. Posebno so v literarnih delih očitne prvine, ki so kot „tuje telo“ in prisiljeno vpletene pod tem ideološkim pritiskom. (Prim. n. pr. ruski vojni roman, ki je prejel Stalinovo nagrado: Bubennov, Bela breza, prev. Vl. Levstik, Ljubljana 1950.)

Ta razlika med krščanskim in komunističnim pojmovanjem svobode umetnosti je iz osnovno različnega stališča obeh svetovnih nazorov: Krščanskemu pojmovanju človeka je izhodišče svoboda in tudi v družbi po tem naziranju človek sme vse, razen kar je prepovedano; komunistični materializem osebnosti svobodo jemlje v prid kolektivitu in je njegovo izhodišče v pojmovanju človeka vkljenost in človek v družbi ne sme nič, razen kar mu je posebej dovoljeno. Krščansko stališče do umetnosti je optimistično in polno zaupanja; komunistično stališče je stališče nezaupanja in strahu pred umetnostjo.

A če za vsem tem naukom pogledamo v življenje na obeh straneh, ugotovimo še konkretnjšo razliko. Krščanski nazor je tudi v stvareh, kjer človeku stavi zahteve in meje, nazor spoštovanja osebnosti in ne pozna nasilja in zaupa resnici in milosti. Komunistično naziranje spremlja preganjanje in nasilje nasproti tistim, ki se ne uklonijo kar naj bi pač nadomestilo notranjo slabost zmote. In ne ostane le pri moralnem nasilju, ampak se ponaša z mojstrskim fizičnim nasiljem. Vse se je izrodilo v najsramotnejšo inkvizicijo z vsemi napakami, ki jih očitajo srednjemu veku.

Vse to je pač iz osnovno različnega gledanja na človeka, ki je po krščanstvu osebnost z duhovno in neumrljivo dušo, materializmu pa zgolj snovna celica družbe, ki ima vso svojo vrednost le kot del skupnosti in ne v sebi.

To velja o stališču krščanstva do umetnosti na splošno. Drugo je vprašanje o cerkveni umetnosti, to je umetnosti, ki jo Cerkev sprejema, da služi njenim vzvišenim namenom. Cerkev je tu kot naročnik in odjemalec umetniških stvaritev in je razumljivo, da ima glede te umetnosti posebne in stroge zahteve in sprejema pač samo take umetnosti, ki njenim namenom resno služijo. O tem tu ne govorimo. A na eno je treba pri tem paziti: da teh zahtev Cerkve glede cerkvene umetnosti ne umemo kot zahteve glede umetnosti sploh, kot da bi vso umetnost vtisnjevala v ozke meje svoje službe, kot dejansko to dela komunistični materializem, ki vso umetnost vprega v službo svojim namenom.

*

Če kratko povzamemo: Larpurlartizem, krščanski nazor in ždanovščina so v svojem pravem jedru trije popolnoma različni nazori o umetnosti. Prvi in zadnji, larpurlartizem in ždanovščina, sta si popolnoma nasprotna nazora kot dve skrajnosti, ki sta po našem naziranju obe zmotni. Prvi je nazor pretirane svobode in neodvisnosti umetnosti, zadnji pa ji svobodo popolnoma jemlje in umetnost po načelu obvezne tendence ponižuje v deklo svoje propagande in pravo umetnost s tem tudi uničuje.

Krščansko stališče obe zmoti odklanja in je zato razumljivo, da ga obe skrajnosti hočeta gledati kot svoje popolno nasprotje in mu očitata nasprotno zmoto: larpurlartizem vidi v njem podobnost ždanovskemu stališču; ždanovstvo pa bi mu nasprotno podobno moglo očitati po zunanjem videzu in površni sodbi pretirani individualizem in larpurlartizem. Zmota je v skrajnostih, v sredi je preprosta resnica.

DR. FRANCE GNIDOVEC, Argentina

Uradno glasilo pariške nadškofije „La Semaine religieuse“ objavlja, da je prepovedano brati knjige litavskega katoliškega duhovnika p. Ignacija Leppa, ki je bil pred leti komunist in je kot komunistični intelektualac živel dolgo časa v Moskvi. Pozneje ga je moskovska vlada poslala v Tiflis, kjer je bil profesor na tamkajšnji univerzi in je bil tudi izvoljen za predsednika komunistične zveze pisateljev. Nad komunizmom pa se je razočaral, pobegnil v zahodno Evropo, postal katoličan in po študijah celo katoliški duhovnik. Nekaj časa je bil kot duhovnik delaven v Parizu, nato je odšel v Marseille in nazadnje je bil duhovnik v francoskem Maroku. Pred dvema leti pa mu je nadškof v Maroku svetoval, da naj se vrne v Evropo, ker je začel posegati v politiko. V Maroku je namreč izdajal in urejal katoliški tednik in se postavil na stran maroških nacionalistov. Pozneje je mnogo govoril na raznih zborovanjih in sicer vedno o komunizmu. Med svojimi govori je ponovno navajal, da mora v komunizmu še vedno marsikaj obudovati in pred kratkim se je povzpел do trditve, da bi še vedno mogel postati komunist, ako komunizem ne bi bil tako borbeno brezbožen. Njegovi spisi, zelo razširjeni in prevedeni v tuje jezike, so bili sedaj obsojeni in verniki posvarjeni, da naj jih ne bero.

Poljska je dne 3. maja slavila praznik Marije Čenstohovske. Vendar je letos ta datum izzvenel v žalosti, ker je isti dan umrl generalni predstojnik pavlincev, ki oskrbujejo to poljsko narodno svetišče. P. Wrzalik je bil komaj 51 let star, predstojnik pa je bil pet let. Dne 5. maja je bila v Čenstohovi velika slovesnost, ki ji je predsedoval kardinal Višinski in sicer tik pred svojim odhodom v Rim. Opazovalci ugotavljajo, da je v nedeljo 5. maja bilo v Čenstohovi nad poldrugo milijon vernikov, ki so se prišli pokloniti svoji Kraljici in pozdravit svojega kardinala.

SE MI NE LJUBI...

Rad bi Ti, dragi prijatelj, povedal v tem kratkem članku par misli, ki Ti bodo morda prav prišle v življenju — seveda, če se Ti jih bo ljubilo prebrati. Pa vendar, vzemi enkrat stvar zares, pa preberi te vrstice! Niso najbolj sočne, kakor bi morale biti, a vseeno se potrudi, na koncu boš morda vesel.

Večkrat sem Te že opazoval. Opazoval tako, da me Ti nisi videl; opazoval tako, da sva si gledala iz oči v oči; opazoval na cesti, v družbi, v baru, doma, v kinu, na igrišču, pri delu, v vozilih in drugod. Pa veš, kaj sem opazil? Ne veš? Radoveden pa si vseeno. Torej: opazil sem, da se Ti marsikaj ne ljubi, kar bi Ti moralo biti ljubo, za kar bi se moral zavzemati.

Kaj takega? Pojdiva kar po vrsti! Mlad si še in kot v vsakem mladem fantu neko dobo vse kipi, človeka kar nekam razganja, tako se godi tudi Tebi. Meni se je tudi, ko sem bil v Tvojih letih. Mladost je to, življenjska sila je, ki se kopiči v Tvojih udih. In Ti včasih kar ne veš, kam bi z njo. O, ko bi jo vselej prav obrnil! Pa jo včasih obrneš tja, kjer nimaš haska, kjer Ti ne bo kaj prida koristila, ali pa še morda škodila. Potem je pa glavobol tu, pa kesanje, da je nisem — te življenjske sile namreč — prav izkoristil.

In prav radi tega Ti pišem te vrstice, da bi Ti vsaj nekoliko pomagal, da ne bi

imel kdaj takega glavobola, da bi svojo življenjsko silo, ki Ti polje po žilah in udih izkoristil tako, da se boš nekoč z veseljem spominjal mladih lepo preživetih let.

„Kam naj torej se obrnem, srečo boljše kje imam?“

bi lahko naobrnil pesnikove besede na najin primer. Kakor nekdam jaz in danes Ti, sva imela isto željo: postati enkrat veljavna moža. Veljaven mož je oni, ki ga spoštujejo, ki mu verjamejo, ki mu zaupajo. Tudi vodilna mesta: vodstvo organizacij, vodstvo občine, vodstvo države. Saj Te kar slišim, kako mi ugovarjaš. Za taka mesta morajo biti ljudje izobraženi, šolani, talentirani, sposobni. Jaz pa nimam prilike in ne denarja, da bi se šolal.

Počasi prijatelj! Vse to je res, kar mi stavljaš kot ugovor. Res je pa tudi, da se lahko visoko povzpeš — ne čudi se! — s samo močno voljo.

Močna volja! Naj Ti zaupam, da sem nekoč obiskal dijaka srednješolca, sina revnih staršev, ki je stanoval v kletnih prostorih neke hiše v Ribiški ulici v Mariboru. Prav notri za Dravo. Pa ni imel električne luči, ob brleči petrolejki se je skupno s svojimi tovariši sklanjal nad knjige. Po kratkem pozdravu je potožil, da je hudo lačen. Povedali so mi, da imajo trikrat na teden kosilo in štirikrat na teden večerjo. Pa je bil kljub vsemu temu odličnjak. Gotovo bi

veliko pomenil v življenju, da ga niso ubili partizani.

Pa ta primer ni osamljen. Naštel bi Ti jih lahko mnogo. Enega pa Ti naj le še povem. Poznam fanta — danes je že mož —, ki je bil doma v hribovski vasi. Torej preprost kmetijski fant. Kaplan v trgu se je jel zanimati zanj in ga povabil v fantovski odsek, pozneje v prosvetno društvo, v dramski krožek, v pevski zbor in ne vem, kam še vse. Ko bi Ti mogel predočiti, kaj je kmečko delo, setev, košnja, žetev, spravljanje pridelkov, drva, nastilj in podobno, bi Ti malo lažje prikazal njegove žrtve, ki jih je dan za dnem doprinašal. Si moreš predstavljati utrujenost po celodnevni košnji? No, in veš, kaj je ta fant naredil? Pustil je večerjo in v nagli hoji stekel tri četrt ure daleč v dolino k pevski ali igralni vaji. Potem pa ob enajstih ali dvanajstih domov zopet tri četrt ure navkreber. Ob svitu, to je ob štirih pa je že oče poskrbel, da je bil pravočasno zopet na travniku. Kosa namreč najraje reže ob močni rosi. — Da ga ni zajela ravno vojaška suknja, pozneje vojna vihra z vsemi grozotami in posledicami, bi bil danes že veljak v fari in občini.

Pa zakaj sem Ti povedal ta dva primera? Zato, da poudarim tole: Ta dva fanta nista poznala besede, ki si jo Ti oni dan izustil, popreje pa že nič kolikokrat: „Se mi ne ljubi...“ Kakor prvemu tako drugemu se je ljubilo vse. Drugi, oni kmečki fant, je namreč ohranil v spominu besede svojega nekdanjega ljudskošolskega učitelje: „Uči se vse od kraja, kajti prav nič ne veš, kaj Ti bo v življenju prav prišlo.“ Vsak trenutek je izkoristil, da je preštudiral kak odstavek iz knjige. Tudi leposlovje je rad prebiral. Še danes, po tolikih letih ti govori o naših slovstvenikih, pozna pa tudi tuje in njih dela.

„Pa res nimaš drugih primerov?“

me sprašuješ. O, pa še koliko bi Ti jih lahko naštel. Vsi veliki možje so šli po tej poti. Njihova volja jih je silila. Njih življenjska sila je bila tisti motor, ki je gnala njih energijo, da so se izsolali in potem ustvarjali vélika dela. Povedal pa sem Ti ta dva primera zato, da ne porečeš: Oni veliki možje so previsoko nad nami, da bi jih mogel posnemati.

In Ti? Glej prijatelj, zadnjič sem Te videl, ko si kupil omledno tujo revijo. Po pravici Ti povem, da me je nekaj zgrabilo v prsih. Zakaj? Dvoje stvari je, ki so me pri tem užalostile.

Prva: Revija je bila natrpana z vse-mogočimi slikami in branjem, ki pomnožuje in razburja spolno sló, ki ravno v teh letih začne siliti na dan. To je prav tako, kot bi ogenj z oljem gasil. Saj me razumeš. Za to je namreč še čas. Ko boš dozorel za to, jo boš znal bolj s pridom uporabljati. Zato to zadevo zankrat kar ob strani pusti.

Druga pa je, ali ne bi raje kupil slovenske revije ali knjige in bi si obogatil svoje znanje, ki ga boš nekoč tako silno potreboval. Če se pa hočeš s tem učiti tujega jezika, potem pa kupi dobro revijo ali knjigo in boš imel od nje dvojno korist: učil se boš jezika in obenem spopolnjeval svoje znanje.

Pa mi boš morda spet oporekel: „Tujec sem, kako se bom uveljavil, doma je bilo drugače.“ Zgrešeno! Tudi v tujini, ali pa morda še bolj, se lahko uveljaviš, če si le usposobljen za to. Poglej Laušeta v Severni Ameriki! Slovenec je, pa je senator. In to že ni mala reč! Pa tudi tukaj, v Argentini. Ko boš znal malo bolje opazovati, boš kmalu uvidel, da je veliko bolj cenjena usposobljenost kot pa narodnost.

Naj Ti torej vse pravkar povedano na kratko povzamem:

Prvič: Svojo življenjsko silo bom poskušal uravnavati v pravo smer.

Drugič: Voljo bom krepil, kar mi bo mogoče.

Tretjič: Ne bom izgubljal časa z branjem plehkega čtiva, z obiski kinodvoran, barov in podobnih krajev.

Četrtrič: Kar najbolj mogoče si bom prizadeval za izpopolnitev svojega znanja na vseh področjih človeškega udejstvovanja, da bom čim bolj razgledan, najbolj pa bom skrbel za svojo strokovno usposobljenost.

Petič: Besede: „Se mi ne ljubi...“ ne bom izustil nikdar več, ker vem, da ni vredno fantovskega dostojanstva.

Iskrene pozdrave!

Tvoj prijatelj Mik

TVOJA OROŽARNA —

TABERNAKELJ

Mladenka, ki se je v borbi za življenjski poklic odločila za misijone, je živela sredi nevarnosti za svoje dekliško dostojanstvo. Takole je pisala: „Prišli so boji in dvomi. Stalno sem se tresla za poklic. Svet je privlačeval in nastavljal zanke, vse me je hotelo odtrgati idealom. Često sem zanihala in zdvomila nad svojim poklicem, še več, poklic družinske matere je stal na višji lestvici mnogokrat. Zdelo se mi je, da se tla podirajo pod koraki. Začutila sem se osamljeno. Pravzaprav nikdar ne bi smeli reči, da smo sami, vedoč, da je Jezus v nas, saj sem ga vsak dan uživala v sv. obhajilu. Vendar se mi je zdelo, da me ne sliši, da me pušča samo brez tolažbe, v širni in peščeni pustinji. V tej nesigurnosti in zmedenosti sem umolknila in čakala v molitvi, da pride razsvetljenje, luč in pravo spoznanje. Bala sem se, da bi se kaj zgodilo po moji volji. Ob vsem tem pa lahko mirno rečem, ni bilo dneva, ko se ne bi spomnila na misijone, posebno na naš slovenski misijon na Kitajskem. Misijoni so bili moja osrednja misel...

Da se je treba oblačiti in živeti med svetom, kot dostojna oseba, mi je čisto odveč. Raztresa me. Svet me ne mika čisto nič. Svet je tako slaboten in reven v duhovnem oziru. Poln hinavščine, laži in prevar, egoizma in materializma. Vdaja se nasladam in užitkom, pa ne ve, da bo jutri ali pojutrišnjem stopil pred svojega Boga, Gospoda in Sodnika. Če smo kristjani in katoličani, pač moramo imeti večje ideale. Res me na svetu ne napolni nobena stvar, čutim se srečna le v združitvi z Jezusom, ob njegovem tabernaklju. Ponudila sem se mu za deklo na njegovi njivi, zdi se, da me je uslišal in me bo kmalu čakal. Preje moram še izpopolniti svoje duhovno življenje in poklicno pripravo. Gospod me je hotel imeti zase, o tem danes ne dvomim več. A mislim, da če gre človek v misijone, mora biti v kaki stvari več, kar mu je veliko sredstvo, da pride lažje do duš. In prav medicina se mi je vedno zdela, da je najlažja pot do njih, to že potrjujejo prve izkušnje in dela v tukajšnji bolnišnici. Tudi Kristus se je pripravil 30 let, predno je javno nastopil.“

Tako piše slovenska dekliška duša, ki je, kot mi vsi, pred enajstimi leti izgubila domovino, dom, se morala ločiti od najdražjih in sama s svojim Bogom zmaguje nad lažnimi vabami sveta ter zre venomer proti svojemu idealu, ki se mu vedno bolj bliža. Gotovo se čudite, kje jemlje moč za vse te krasne zmage. Poslušajte, kako sama končuje svoje prelepo duhovno pismo: „Zdravje se mi je poboljšalo, kljub temu da se ne morem šteti med normalne. Upajmo, da se bo tudi to lepo uredilo, kot se je vse drugo. Bog ne pozabi na svoje otroke, kadar se k njemu zatečejo otroško preprosto in zaupno, ter so ga voljni poslušati in ubogati. V teh treh letih je pomagal na čudovit način, tako duhovno kot materialno. Bog je čudovit v svojih

Fantje in dekleta iz Zabreznice pri Jesenicah, včlanjeni v Zvezo fantovskih odsekov oz. Dekliških krožkov: Slika je bila posneta tik pred zadnjo vojno. Žal je komunizem na slovenski zemlji vse bujno kipeče prosvetno in kulturno življenje katoliške mladine uničil. Poskrbimo, da bomo vsaj v tujini navdušeno gojili organizacijsko življenje in podpirali delo naših mladinskih organizacij.

delih, nerazumljivo je, da smo tako omejeni in se ga tako malokrat spomnimo.“

*

Tudi ti živiš v mestu, kjer vse raztresa in vabi na uživanje. Ko sem kot mlad gimnazijec zasanjan zrl z Grette di sopra ob večernih urah na razburkano morje Tržaškega zaliva, posejano z nebrojnimi lučkami, sem tako hrepenel, da bi šel v svet iskat sreče. Dnevno sem hitel v barkovljanska kopališča. Tako pusto se mi je zdelo v velikem mestu, kjer sta zagledala luč sveta moj oče in mama. Še najbolj se mi je zdelo lepo, kadar sva s staro mamo hitela k rojanski slovenski pridigi in sveti maši. Tam ob tabernaklju, kjer je brlela drobna rdeča lučka in mi je neugnano

valovanje njenega plamenčka tako čudovito ponazarjalo hrepenenje moje mlade iščoče duše, ki je kipela in često razburjeno valovala, a našla vedno znova svoj mir in uteho v božjem Jetniku, zaklenjenem v tabernaklju tudi zame.

Sedaj, ko sem obšel ogromno sveta, sem še bolj prepričan, da je na svetu samo en prostor, kjer čaka vsakogar sreča: ob tabernaklju. Bogu hvala, da je danes mogoče najti tabernakelj na približno vseh krajih sveta, v mestu lažje kot na deželi. Poklekni tudi ti predenj, odpri prijatelju Jezusu svoje srce in zagotavljam te, da boš mogla kmalu govoriti o pravi sreči kot ona kandidatinja za misijone.

KAREL Wolbang CM

„Steber in temelj resnice“

(1 Tim 3, 15)

Pravzaprav je naloga Cerkve le ena: ohranjevati Jezusa Kristusa vsem ljudem vseh časov. Vedno in povsod naj ga oznanja, kaže, daje. Njeno poslanstvo je isto, kot je bilo njegovo: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem“ (Jan 20, 21). Jezus pa je imel trojno poslanstvo: učeniško, duhovniško, pastirsko (kraljevsko). Torej je tudi Cerkev poslana v svet in čas, da uči, posvečuje, vodi. Ena najusodnejših posledic izvirnega greha je človekova zmotljivost. Zato je prišel Kristus kot „luč sveta“ k nam, ki smo „sedeli v temi in smrtni senci“. Po njem in z njim je Cerkev danes in vselej „luč sveta“, naša luč. Učeniška naloga je njena bistvena dolžnost, zato pravica in oblast: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode; ... učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal“ (Mt 28, 19). Pri tej svoji nalogi ne more **odpovedati**, kljub vsej svoji slabotnosti in slabosti, ker je Kristusova Cerkev, tj. ker je Kristus z njo: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 20). Kristus pa je Bog, resnica sama, zato je Cerkev „steber in temelj resnice“.

Ni pa s tem Cerkev tudi vir resnice. Ne uči iz sebe in ne katerih si bodi resnic iz katerega koli področja. Kristus jo je postavil za učiteljico svojega, t. j. razodetega nauka. V njem je božje razodetje človeštvu doseglo svoj višek, svojo polnost in v bistvu svoj zaključek (zaključeno je bilo za vselej s smrtjo zadnjega apostola). Nikoli se niso človeku odprla vrata s tolikšno in tako globoko zakladnico resnice kot v Kri-

stusu; kajti „kateri prihaja iz nebes, je nad vsemi in kar je videl in slišal, to pričuje“ (Jan 3, 22). V njem „so skriti vsi zakladi modrosti in vednosti“ (Kol 2, 3), iz katerih polnosti naj bi vsi prejeli. To neprecenljivo bogastvo božje luči, deleženja na božji modrosti, je Kristus izročil Cerkvi in z njim vred dve sveti in težki odgovornosti pred Bogom in pred ljudmi vseh časov: najprej, da to bogastvo **skrbno čuva in ohranja** nedotaknjeno, nespremenjeno; nič se ne sme izgubiti, nič dodajati. Potem pa, da ta nauk oznanja vsemu človeštvu. Oboje more le v moči sv. Duha, ki ji ga je poslal Kristus na njeno pot skozi stoletja.

1.

Jezus Kristus je apostolom in njihovim naslednikom (t. j. Cerkvi) izročil svoj nauk **ustno**. Ničesar ni sam zapisal. Tudi apostoli so ga ustno oznanjevali. Torej je najstarejši vir Jezusovega nauka **ustno izročilo**: božja beseda se je širila od ust do ust. Kmalu pa so nekateri apostoli in učenci najvažnejše dele tega oznanjevanja zapisali. Tako je iz ustnega izročila nastala pisana božja beseda: sv. pismo Nove zaveze. Zato obstoji dvojni vir razodetja: izročilo (tradicija) in sv. pismo. Oba vira se med seboj dopolnjujeta, drug drugega podpirata in razlagata. Oba sta potrebna za celoten nauk Kristusov. Oba sta „božja beseda“.

Oba je Jezus izročil Cerkvi. S tem je svoj nauk rešil pokvare in potvare ter tako izgube.

Kako bi se sicer moglo **ustno izročilo** ohraniti pristno, nespremenjeno, za-

res božji nauk, skozi skoro 2000 let?! Prehajalo je iz ust do ust, iz rodov v rodove, iz enega jezika v drugega, iz enega naroda do drugega in drugega, zavito zdaj v te, zdaj v druge besede in izraze, prilagojeno potrebam in duhu zdaj te, zdaj druge dobe.

Potvarjale so ga neprenehne zmote in herezije in mu podtikale različno vsebino. Nemogoče je da se ne bi, prepuščeno samo sebi in samo ljudem, skvarilo: ene bi se zgubilo, drugo dodalo, drugo bi zadobilo drugo razlago, drugačen pomen in vsebino. Skratka: nihče ne bi mogel vedeti, ali je še kaj ostalo od prvotnega resničnega božjega razodetja in kaj je tisto, kar je še ostalo. Kaj bi nam tedaj božje razodetje še koristilo? Po zgolj človeški poti skozi stoletja, bi se božja beseda za nas praktično zgubila. Zato je Kristus z izročilom vred dal Cerkvi nekaj nadčloveškega, božjega: sv. Duha; „ko pa pride on, Duh resnice, vas bo učil popolne resnice... Iz mojega bo jemal in vam oznanjal“ (Jan 16, 13). Le v njegovi moči in pod njegovim vodstvom, ki nikoli ne preneha, Cerkev ohranja in bo ohranila Jezusov nauk nedotaknjen, nespremenjen. To pa tako gotovo, kakor gotovo se sv. Duh ne moti.

Podobno je s sv. pismom. Res je: sv. pismo nima svoje veljave od Cerkve, marveč neposredno od sv. Duha, ki je s svojim navdihnjenjem (inspiracijo) vodil evangeliste in apostole tako, da so zapisali le to in vse to, kar je on hotel. Ker je tako sv. Duh autor svetih knjig, so že po tem božja beseda in njih vsebina je nezmotljivo resnična. A tudi ta božja beseda **nunjo potrebuje** cerkvenega učiteljstva in zato jo je Jezus izročil v roké Cerkvi. Le ona nam pove, katere knjige so res delo sv. Duha in katere ne (apokrifne), kako je treba umeti navdihnjenje sv. Duha in zato nezmotljivost sv. pisma ter do kam ta sega, kateri

tekst je res pristen, t. j. božji in kateri ne itd. Posebno važna je prava razlaga sv. pisma, pravo umevanje božje besede. Vse herezije so se sklicevale — in se sklicujejo — na sv. pismo, celo ena proti drugi (n. pr. moderne sekte), in to tudi v rečeh, ki zadevajo jedro krščanske resnice. Če ne bi bilo nobenega, ki bi mu Kristus dal oblast odločevati o pravih razlagi in o božjem pomenu sv. pisma, ne bi danes nihče z gotovostjo vedel, kaj je pravzaprav v besedah sv. pisma božja misel in resnica. Zgubilo bi v veliki meri svoj pomen; dejansko ne bi bilo več zanesljiv vir, iz katerega bi mogli nedvomno in z vso gotovostjo izvedeti, kaj nas res Bog uči in kaj hoče. Tako pa nas Cerkev z nadnaravno lučjo sv. Duha in pod njegovim vodstvom neprestano poučuje, kako je treba pravilno umeti, v božjem pomenu, zapisano razodetje. „Le v ustih Cerkve vam sv. pismo prav govori“ (Guardini). Kristus je sv. pismo izročil Cerkvi, le v njej ga moremo iskati, le iz njenih rok ga sprejemati. Le po njej imamo torej varen dostop do zakladnice Kristusove resnice. Brez nje ne bi vedeli, kako in kaj.

Tako prihajajo božje razodetje izročila in svetega pisma k nam le po Cerkvi. Zato je ona za nas „temelj in stebel resnice“. Cerkev je pot do božje resnice. Izročilo, sv. pismo, cerkveno učiteljstvo so nerazdružljiva trojica. Kjer tretjega ni, se vse zamaje in podere. In vendar je to troje spet le eno, ker v vseh treh deluje (čeprav ne na isti način) eden in isti sv. Duh. Kjer pa veje sv. Duh, tam je resnica.

Da more Cerkev to važno nalogo uspešno in res zanesljivo vršiti, jo je Kristus postavil v svet **nezmotljivo**. Nezmotljiv je papež, kadar govori „ex cathedra“, nezmotljivo je, kar uče **skupno** in obvezno vsi škofje, bodisi zbrani na splošnem cerkvenem zboru, pod vodstvom Petrovega naslednika, bodisi raz-

treseni po svetu. Če bi se ti v verskih odločitvah in trditvah motili, bi bili vsi verniki, t. j. celotna Cerkev, **obvezani verovati zmoto**, kar po Kristusovi volji in ob živi pričujočnosti sv. Duha ni mogoče. Zaveden katoličan je o tem dobro in podrobno poučen. Tu in tam pa si morda ne ve odgovoriti na očitke, ki jih sliši tu predvsem s strani pripadnikov raznih protestantskih sekt. Nekaj pripomb naj bi mu pri tem pomagalo.

Najprej nezmotljivost v Cerkvi ni nekaj človeškega, marveč je božji dar, delo sv. Duha, ne ljudi. Zgolj naravno, človeško je ne moremo umeti, razložiti ali utemeljiti. Zato pa je tudi vse človeško dokazovanje ne more oslabiti ali zavreči. Takšno dokazovanje bi veljalo človeški nezmotljivosti, ne pa tisti, ki je Cerkvi dana od Boga.

To, kar Cerkev nezmotljivo uči, črpa ne iz svoje zemске modrosti, marveč iz „vednosti božje“ (2 Kor 10, 5). Predno uči nas, sama posluša. Kar nam daje, je sama prejela od Kristusa. Zato je pokorščina cerkvenemu nauku končno v tem, da „podvržemo vsak razum pokorščini do Kristusa“ (2 Kor 10, 6).

Nezmotljivost nadalje ni v novih razodetjih. Cerkev ni kako preročišče, orakel, ki bi vsak čas poljubno razodevalo človeški radovednosti nezmotljive ali celo božje odgovore. Je pa v tem, da to, kar je Bog že razodel, predvsem po svojem Sinu, in to, kar je s tem razodetjem v nujni in razvidni zvezi. brez zmote in brez možnosti zmote uči, razlaga, v besedah skrito in zavito razkriva in razvija, pojasnjuje in hrani ter nas tako vodi v vedno širše in globlje spoznavanje božjih skrivnosti.

Ni torej tako, da Cerkev, n. pr. papež s prekrižanimi rokami čaka kakih vizij ali notranjih navdihov. Predno kaj definira, je bilo tisto že predmet dolgotrajnih in vestnih razglabljanj teoloških znanstvenikov; to papež proučuje, vsega

tega se poslužuje, čeprav v svoji odločitvi ni vezan na sodbe teologov.

Navadno definira to, kar Cerkev na splošno že veruje, čeprav ne kot nezmotno dogmo. Tako je Pij XII. stavil 1. maja 1946 vsem škofom naslednje vprašanje: „Ali ste mnenja da se more Marijino vnebovzetje predložiti kot dogma in definirati? In želite to vi s svojo duhovščino in svojim ljudstvom?“ (AAS, 1950, 754).

Seveda njegova nezmotljivost ne zavisi od pristanka Cerkve ali cerkvenega zbora, marveč mu pripada neposredno kot najvišjemu, od Boga postavljenemu vodniku celotne Cerkve. Ni do Cerkve **pooblaščen** v to, marveč od Kristusa edino. Ne vodi čreda njega, marveč on čredo, ker je on pastir ovac, Peter (Jan 21, 17). „Kjer je Peter, tam je Cerkev“ (sv. Ambrož) in ne narobe.

Neopravičen je torej očitek protestantov, češ da se Cerkev z obveznimi in nezmotnimi odločitvami o vsebini izročila in sv. pisma postavlja **nad božjo besedo**, da si jo nekako podvrže, namesto da bi se ji sama podvrgla. Cerkvi je pravilo in vodilo božja beseda; v veri se pusti voditi od nje. Zato se ne postavlja nad božjo besedo, pač pa se upravičeno postavlja **nad zasebni in zmotljivo razlago božje besede** s strani poedincev. Prav tako ni res, da bi Cerkev **omalovaževala** sv. pismo ali nam ga celo **branila**. Le to trdi, da ni edini in celotni, ne prvi vir razodetja; stalno pa nas vzpodbuja, naj se poglobljamo vanj, seveda tako, da ga bomo prav umeli; to pa je možno le v njeni razlagi, kakor smo videli.

Tudi to vemo, da nezmotljivost ni odvisna od osebne svetosti tistega, ki je nezmotljiv; zato se tudi „slabi“ papeži nikoli niso motili v definicijah verskega nauka.

2.

S tem, da je Kristus za vse čase

izročil svoj nauk Cerkvi, ji je poveril in naložil, naj ga izroča človeštvu vsakega časa in vseh časov. Trudi naj se, da bi ga vsi spoznali, doumeli (kolikor je mogoče) in se ga oklenili. Še več: da bi notranje z njim prežeti po njem živeli. Kajti Kristus ni prinesel luči svojega nauka na svet, da bi z njim obogatil človekovo teoretično znanje, marveč zato, da bi „imeli življenje in ga imeli v izobilju“ (Jan 10, 10).

Prva Cerkev se je živo zavedala Jezusovega naročila pred vnebohodom: „In meni boste priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji in do kraja sveta“. Tako začenja knjiga Apostolskih del (1, 8) in njen zadnji stavek se glasi: „Oznanjal je (sv. Pavel) božje kraljestvo in učil o Gospodu Jezusu Kristusu z vso srčnostjo“ (28, 31). Vmes pa nam skoro na vsaki strani pripoveduje, kako so apostoli in učenci nenehno „v templju in po hišah vsak dan učili in oznanjali Kristusa Jezusa“ (Apd 5, 42). „Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal“ (1 Kor 9, 16), je v svesti svoje odgovornosti zaklical sv. Pavel. On je „služabnik besede“. Efežane prosi, naj molijo zanj, „da bi s svestjo oznanjal skrivnost evangelija“ (6, 19).

Te svoje naloge Cerkev ni nikoli zatajila ali pozabila. Čeprav je nujno zapletena v mnogo drugih opravkov (uprava, organizacije, karitativno in socialno delovanje itd.), je vendar ena prvih njenih nalog v današnjem času oznanjevanje. Nujno in neodložljivo je danes ne le v misijonih, kjer se med pogane uspešno vnašajo krivi nauki (n. pr. materialistični komunizem), marveč tudi med krščanskimi narodi, kjer je neizmerno več verske nevednosti, brezbržnosti in krivih naukov, kot v prejšnjih stoletjih. Zbeganost današnjega časa naravnost vpije po božji resnici. Posebno težko je delo Cerkve, ker je treba isto resnico oznanjevati tako, da bo dosegla

in zajela sodobnega človeka z njenimi vprašanji in težavami in v njemu umljivem jeziku. Kjer to učiteljsko nalogo zanemarjajo, to ni v duhu Cerkve, je v njeno škodo in pomeni usodno opustitev bistvene dolžnosti.

Najlepši vzor takega učitelja je **papež Pij XII.** Naravnost čudovito je to njegovo delo. V okrožnicah, pismih, božičnih nagovorih, nagovorih znanstvenikom, novoporočencem, zastopnikom raznih poklicev, romarjem itd. oznanja „vsak dan“ Kristusov nauk. Z njim sveti v vse probleme sodobnega življenja. Iz te bogate zakladnice vse premalo črpamo.

Škofje nas učijo v svojih pastirskih listih, pridigah, ob raznih prilikah, predvsem pa po **dušnih pastirjih**, ki jih v to pooblaščajo. Kakor morajo duhovniki v pridigah oznanjati verski in nramni nauk Kristusov, ne pa svojih osebnih misli ali kake več ali manj prazne modrosti, tako so tudi verniki dolžni iskati v pridigah ne duhovitosti, učenosti, lepote in moči govora, marveč božjo besedo in radovedno odpreti zanjo svoje srce.

Posebnega poglavja bi bilo treba, če bi hoteli razmišljati, **koliko so tudi verniki dolžni sodelovati pri oznanjevanju evangelija.** Gotovo je, da se temu ne morejo izogniti starši (že pred ca. 15 leti so na neki ljudski šoli v Ljubljani v 1. razredu znali le trije znamenje sv. križa!), cerkvena društva, ki gojijo apostolat in končno nobeden izmed nas, kolikor smo vsi **dolžni oznanjevati krščanstvo s svojim res krščanskim življenjem.** „Vi stě luč sveta.“

3.

Po vsem tem ni težko razbrati, kakšno mora biti naše razmerje do učeče Cerkve.

Najprej naj bo vselej živa v nas vera v Cerkev kot v božjo učiteljico božjega nauka. Nič nam ne sme omajati zaupanja v njen nauk, ki ni plod človeške

teološke učenosti, marveč žive pričujočnosti sv. Duha v Cerkvi.

Kdor ve, kako obupno težko je najti le drobec resnice, bo znal ceniti njen nauk, ki je neprecenljiva zakladnica resnice, ki nam jo je razkrila Resnica sama. Kako slepo in blodno je, pritoževati se nad „bremenom cerkvene učiteljske avtoritete“, ko nam vendar v njej nudi sv. Duh edino luč, ki res sveti zanesljivo in močno v temo, dvome, zmote in tragično iskanje sodobnega človeštva. Mar ne velja danes za Cerkev, kar je nekoč dejal Peter Kristusu: „Gospod, h komu naj gremo? Ti imaš besede večnega življenja“ (Jan 6, 68). Za vsako resnico posebej, ki nam jo posreduje, bi ji morali biti iz srca hvaležni in jo občutiti kot veliko dobroto. Kdor pa občuti pokorščino učeči Cerkvi kot „jarem“, ta ne doume, da nam ona nalaga le „jarem“ resnice, ki pa ni jarem, marveč svoboda. „Resnica vas bo osvobodila,“ osvobodila od tega, kar nas najbolj teži: suženjstva zmot in zablod. Sploh se moramo danes, ko skuša svet vse „sekularizirati“, čuvati, da ne bomo motrili Cerkve le z naravnimi očmi in je zato ne videli. Videli bi le ljudi, ne pa Cerkve, ki ni nekaj človeškega, dasi jo sestavljajo ljudje.

Resnični sin Cerkve bo zato vedno željno odprt za njen nauk. Božja beseda v Cerkvi je seme, ki naj pade na rodovitna tla (prim. Lk 8, 4 sl.). Ta tla so naša srca. Odpreti jih moramo za njen nauk, da ga bodo res vase sprejela, globoko zakoreninila, v borbi ohranila in rodila stoteri sad.

Ne samo pasivno odprti in sprejemljivi moramo biti, marveč iskali naj bi njen nauk in zares razširili in poglobili svoje versko-nravno znanje. Tudi to je posebno poglavje! Kako skromna, pomanjkljiva, površna je pogosto naša verska izobrazba! Mnogim je bil šolski katekizem zadnja versko-poučna knjiga, ki so jo vzeli v roke. V vsem so odrasli,

na tem najvažnejšem območju so ostali otroci. Vera se jim zdi „otročja“, ker je njih znanje „otroško“. Kako naj se človek uspešno notranje upira zmotam, če ni res zakoreninjen v resnici!? Kako naj spozna zmoto, če ne ve, kakšna je resnica? Kako naj jo brani, če je ne pozna in ne zna braniti? In vendar, kako redko prime v roko versko knjigo! Tudi članki in razprave versko-poučne vsebine ga ne zanimajo. Če jih sploh „preleti“, potem šele na zadnjem mestu. Pretežko da so pisani, sam sebe opravičuje. In „nima časa“; za časopis ima vsak dan čas, ker mora biti „na tekočem“. Na vlaku ga je morda sram brati kaj verskega; morda bo kdo čez ramo videl, s čim se ukvarja. Itd. Skratka: zanimanje in skrb za versko izobrazbo, kakršna je danes potrebna, bi moral biti naš odgovor na božjo dobroto, ki nam jo je izkazal v Cerkvi, stebru in temelju resnice.

A znanje samo je premalo. Nauk Cerkve nas mora vse zajeti; prežeti moramo biti z njim. Biti mora ne nekaj zunaj nas, marveč nam preiti v meso in kri; postane naj res oblikovalna sila našega življenja. „Pravični živi iz vere“ (Rim 1, 17). Vse motri v njeni luči, faktor mu to kaže Cerkev. Svoje življenje, tudi poklicno in vsakdanje, ureja po njej. Tako izžareva resnično krščanstvo in ga s tem in tako oznanja drugim. Tako postane tudi sam deležen na učeči Cerkvi, ki naj oznanja, kaže Kristusa „vsemu stvarstvu“ (Mk 16, 15).

Sveti Avguštin je nekoč zapisal: „Amate hanc Ecclesiam, estote in tali Ecclesia, estote talis Ecclesia.“ Po naše in v našem primeru bi rekli: „Ljubite to učečo Cerkev; bodite v tej učeči Cerkvi njeni poslušni in marljivi učenci; bodite sami ta učeča Cerkev, vsaj z zgovornim naukom svojega resničnega in živega krščanskega življenja.“

DR. IGN. LENČEK, Argentina

V DVOMOŠTVO

Na šentjanževo je Zoppernigbäuerin zopet lezla v Bistrico po opravkih. Najprej je šla okrog svojih znank stikat za novicami in jim pravi, kako so na Slemenici praznovali božič. Oglasila se je tudi na pošti, kjer so ji izročili nekaj pisem za Slemenico. Končno je šla še v trgovino h Krasniku (Krasnig) kupit nekaj drobnarij in kruha. Pri Krasniku so imeli radio in zato je Sršenka najrajši ondi kupovala, da so ji za nameček postregli z novicami zadnje ure.

„Gospa Sehrs Schön, kako prav je, da ste prišli!“ jo je to pot Krasnik komaj čakal. „Poznate vi morda Janeza Wagnerja, po domače Telsnigbauerja?“

„Seveda sem ga poznala. Dobe kmet je bil. Mene je zelo cenil. Hkrati z Wurmitzerjem je izstopil iz Cerkve. Ni mu pa bilo dano, da bi se s Cerkvijo spravil, kakor je to letos storil Wurmitzer. Ob našem umiku je padel na Slovaškem. Edini fantek je bil šele prejšnjo zimo krščen. Kmetici je jasnovidka potrdila možovo smrt in se je v jeseni drugič poročila. Doslej še ni bilo slišati, da bi prišlo med njima kaj navzkriž,“ je Copernica tako gladko povedala glavne podatke o Dolžnikovih (Telsnig pride od Dölsnig) kakor da bi jih brala iz kartoteke.

Krasnik jo je mirno poslušal. Vedel je, da Sršenka ne vidi rada, ako ji kdo seže v besedo. Ko se je kajzarica izpela, je trgovec pripomnil:

„Oprostite, gospa Sehrs Schön, ne bo tako, kakor vi pravite! Pred eno uro je radio povedal, da se je Janez Wagner, kmet iz bistriške občine, vrnil iz Rusije in je na poti z Dunaja v Celovec. Na občini so pregledali vse sezname padlih,

pogrešanih in ujetih vojakov in pravijo, da ne more biti nihče drug, kakor Dolžnik s Slemenice. Pravkar sem govoril z gospodom županom.“

Sršenka se je zagrabila z obema rokama za glavo:

„Za božjo voljo! Dolžnik živ, kmetica pa z drugim poročena! Veliko sem že doživela, kaj takega pa še ne pomnim.“

Copernica je pograbila nahrbtnik in kangljico petroleja in kakor brez uma tekla iz trgovine čez trg naravnost proti Slemenici. Vedela je samo to, da mora biti čimprej na Slemenici, da je katera druga ne prehití in pred njo raznese dragoceno novico. Nikogar na poti ni obgovorila, ne pozdravila, temveč je tekla, kar so ji dale postarane noge. Tekla je do hriba in nato navkreber z nezmanjšano hitrostjo, kakor bi ji gorelo za petami. Hkrati so se ji podile po glavi najrazličnejše misli.

Glavna težava za kajzarico je bila v tem, kaj bo počela Dolžnica z dvema možema. Okrog tega težkega vprašanja se je vrtelo vse polno drugih vprašanj, ki so Sršenko zanimala:

— Kaj bo storil kmet, ko zve, da se je kmetica tako brž z drugim poročila. Kaj bo storil Hubert, drugi mož, ko s kmetico nemara že pričakujeta otroka. Kaj bo storil župnik, če ga gre Dolžnik tožiti, ker je njegovo ime dal vklesati na spominsko ploščo in kmetico drugič poročil.

V katerikoli hišo bo stopila, povsod bo treba dati že rešitev vseh teh zamotanih vprašanj. Sama si Copernica kljub vsej premetenosti nanja ni znala dati zanesljivega odgovora. Da bi župnik po-

znej drugače odločil, kakor ona, pa zopet ni marala.

V tej dušni stiski se je kajžarici zadelo, da oba, Janez in Hubert, le ne bosta mogla ostati v hiši. Kmetica se bo pač morala za enega odločiti, odločiti za tistega, ki je njen pravi mož. In to je bilo tisto, kar bi Copernica rada najpreje vedela. Vse drugo bi bilo potem lahko odločiti.

Edini, ki bi ji mogel dati ključ do rešitve morečih vprašanj, bi bil kak župnik. Župnik zveže, župnik mora vedeti, kako se razveže, ako je katero z dvema zvezal.

Kajžarici je bilo žal, da ni šla vprašit bistriškega župnika, a sedaj je bila že visoko v hribu in ni smela izgubljati časa. Slemeniški bi ji morda tudi mogel dati zaželeno pojasnilo, a ves svet pozna njen trdni sklep, da ona ne prestopi praga župnišča, dokler bo v njem sedel gospod Simon.

Ob tako nenavadnem dogodku, ki bo o njem govorila vsa Slemenica in devet fara naokoli, so se zazdela Sršenki vsa nesoglasja z župnikom malenkostna. Kar brž se je odločila, da bo to pot brez ozira na levo in desno šla v župnišče župniku povedat, kaj se je zgodilo. Gotovo mu bo zelo ustregla z novico, zlasti še, ker jo bo njemu najprej povedala. Tako ji bo šel tudi on rad na roke, ko ga bo prosila, naj ji pomaga razvozlati zamotano zadevo, da ne bo pozneje med ljudmi z gledovanja, da je ona odločila tako, on pa drugače. Hkrati bosta mimogrede spet postala prijatelja. In je prav tako. Večno tudi ne moreta biti skregana. Morda bo morala kmalu prav njega klicati, da jo dene v sveto poslednje olje. Če mu že zdaj odpusti, ji pa takrat ne bo treba odpuščati. Če pa bi se župnik zmotil, kar ni izključeno, ker je še mlad in nima dosti izkušenj, in bi ji dal napačno rešitev, bo tudi prav. Sramota

bo toliko večja zanj, ne pa zanjo. Naravnost v župnišče torej!

Hipoma se je Zoppernigbäuerin spomnila jasnovidke. Kaj če je ženska res kaj videla, ko je bila čelnica pri njej in se je zmotila le za osebo in en teden. Namesto čelnika Dolžnik. Namesto za božič, za novo leto! A se je brž spet spomnila, da je šla tudi Dolžnica k jasnovidki in ji je le-ta potrdila možovo smrt. Sršenka se je na glas zasmejala od veselja, da bo zdaj vsem še bolj očitno, da jasnovidka res nič ne ve. Škoda le, da tudi oni ni vrgla kart, da bi je novica tako ne presenetila.

Nato je pričela mučiti upehano kajžarico številka 13. Kako naj si razloži okolnost, da je bil Dolžnik vklesan na spominsko ploščo na nesrečnem 13. mestu, ko pa je v resnici imel tako srečo kot še svoj živi dan ne kdo.

A kmalu se je Copernici posvetilo. Številka 13 pomeni nesrečo za kmetico, ki je dala vklesati možovo ime na spominsko ploščo in je s tem imela nepotrebne stroške. Številka 13 pomeni nesrečo za njenega drugega moža, ki se bo najbrž moral pravdati s povratnikom, čigava bo kmetica. Številka 13 pomeni sramoto za vračajočega se kmeta, ker je bilo njegovo ime za življenje vklesano med mrtve. Številka 13 pomeni nesrečo za župnika, ki bo moral kmetovo ime izbrisati s plošče. Pomeni nesrečo za vso faro, ker bo Dolžnik verjetno zahteval, da odstranijo ploščo iz cerkve. Pomeni nesrečo za jasnovidko, ker bo sedaj izgubila ves dober glas, če ga še kaj ima.

Najhujše pri vsem tem je bilo to, da je Sršenka morala teči mimo hiš brez besede, kakor da bi imela vodo v ustih. V nobeno hišo ni reva mogla vstopiti, dokler ni vedela župnikove sodbe. Hkrati se je vedno bolj bala, ali bo župnik sploh maral z njo razpravljati. Mučil jo je

tudi strah, ali ji bo župnik, tudi če bi hotel, mogel dati zadovoljiv odgovor. Morda pa se bo moral tudi on najpreje posvetovati s škofom. Tako bo njena pot v župnišče zastoj. Dolžnik bo doma preje, kakor bo ona mogla odločiti, kaj naj Dolžnica z dvema možema počne.

Pa se je spet pomirila kajzarica, ko se je spomnila kupa knjig, ki jih je svoj čas videla v župnišču. Na pamet ji župnik verjetno res ne bo znal dati odgovora. Zato pa bo lahko pogledal v bukve, kjer je vse to, kar mora župnik vedeti, zapisano in razloženo.

Še bolj je poskočilo Copernici srce ob misli, koliko potice in mesa bo dobila pri kmetih, ko bo vse popoldne raznašala novico. Najmanj tako poln nahrbtnik bo nesla zvečer na Snežnico, kakor so videle njene znanke v Bistrici, da ga je nesel gospod Pavel v taborišče. Da! Za vse pomeni številka 13 nesrečo, le zanjo ne. Zanjo se prazniki šele pričenjajo, čeprav jo čaka preje še ponižanje pred župnikom in nato veliko tekanja po fari.

Tako naglo, da se je sama sebi čudila, je dospela Zoppernigbäuerin na cilj — pred župnišče. Ne da bi si očistila s čevljev blatni sneg, je vsa premočena planila v hišo. Od razburjenosti, napornega teka in radovednosti ji je srce razbijalo kot še svoj živi dan ne.

Gospod Simon je v topli sobi molil brevir v čast svetemu Janezu Evangelistu. Bil je ravno pri drugi nočni uri, kjer je bral, kako je sveti apostol na stara leta ponavljal vedno isto: „Otročiči, ljubite drug drugega.“ tako da so se ga učenci že naveličali poslušati in so ga vprašali, zakaj jim vedno isto pripoveduje. Pa jim je sveti starček odgovoril: „Ker tako ukazuje Gospod in kdor le to stori, stori dovolj.“

Ob branju tega ganljivega poglavja v brevirju se je dušebrižnik spomnil svoje edine javne sovražnice, Sršenke, in premišljal, ali ne bi bilo dobro na-

Marija na Zilji

praviti v teh lepih dneh sprehod na Snežnico in pozdraviti kajzarico, da bo videla, da on nima nič zoper njo, čeprav mu je že toliko hudega prizadela.

Ni se še do kraja odločil, ali naj išče s Sršenko stikov ali ne, ko je zaslišal v veži nagle korake. Zdelo se mu je, da bo treba iti k bolniku in je brž upril svoj pogled proti vratom.

Copernica je močno potrkala in takoj odprla vrata. Iz previdnosti ni vstopila, temveč pri polodprtih vratih pomočila v sobo le glavo in gornji del telesa. Bila pa je tako upehana, da niti besede ni mogla spraviti iz sebe.

— Jaz o volku, volk iz lesa, si je mislil gospod Simon. Ni si pa znal razložiti, kaj je spravilo Sršenko v njegovo hišo. Da bi prišla na isto misel kakor on, in bi ga prišla prosit odpusčenja,

se mu ni zdelo verjetno, ker ženska ni molila brevirja. Morda se je zmotila za en dan in je prišla tepežkat že na predvečer praznika nedolžnih otrok. Ali pa je res kdo težko obolel.

Hipoma se je dušebrižnik zbal najhujšega. Pa ne, da bi se prišla Sršenka ponujat za gospodinjo! Že daj časa se je gospod Simon bavil z mislijo, da bi dobil v hišo kako starejšo žensko, ki bi bila še toliko pri moči, da bi mu pospravljala, prala in včasi prinesla jesti, kadar bi se njemu ne ljubilo hoditi v gostilno.

Česar je polno srce, to usta rada govore. Dušebrižnik je bil nekaj dni pred božičem v uri slabosti nepreviden in je mežnarici povedal, da se je že naveličal sam kuriti in pospravljati in da zato išče gospodinjo, — postarano seveda, kakor to zahteva cerkveno pravo, da ne bi bilo nepotrebneга zgedovanja pri hudobnih ljudeh, ki po sebi sodijo ves svet. Razložil je svojo namero sosedi strogo zaupno, kar je veljalo prav toliko, kakor če bi jo oznanil v nedeljo s prižnice.

Kaj torej, če se sedaj Sršenka smatra za poklicano, da se naseli s svojo kozo in z mačkami v župnišču! Se mu ne bi v tem primeru zgodilo kakor lisici, ki je sprejela ježa v svoj brlog. Kmalu se je jež po brlogu tako šopiril in lisico zbadal, da je morala revica sredi zime iz lastnega brloga.

Ne pripravlja nekaj podobnega tudi Sršenka? Morda se boji, da ji bo padla pred pomladjo streha na glavo in si išče trdne strehe v župnišču. Ko bi jo župnik sprejel, bi mu brž zlezla čez glavo. Neprestano bi ga zbadala z jezikom. Do zadnje podrobnosti bi vedela, kaj ves božji dan počne v župnišču, koliko časa spi, s kom in kaj govori. Vedno bi imela dovolj razloga, da bi ga opravljala, tako da bi ga kmalu utrudila in onemogočila in bi moral oditi iz fare. Nato šele bi

Sršenka prosto zadihala in se šopirila v lemem župnišču.

In on, kam naj gre? V Volšperk? Ne! V Ameriko? Ne! Dušebrižnik je ob teh mislih čisto pozabil na svoje prvotno namero, da bi Sršenki ponudil reko v spravo.

Tako sta si nekaj časa stala nasproti — gospod Simon je v resnici sedel! — Copernica in dušebrižnik. Prva v upu, da skoraj pride do zaželenega pojasnila, drugi v strahu, da se mu Sršenka zgrda naseli v župnišču, če ji zlepa ne bo uspelo, in bo on tako na slabšem, kakor če bi stanoval v argentinskem župnišču.

„Gospod župnik, sem prišla povedat, da Dolžnik ni umrl, temveč v resnici živi...“ je Copernica čez čas le nalovila toliko sape, da je mogla spregovoriti. Povedala je te besede kar moč prijazno. Nato je šla zopet po sapo in hkrati opazovala župnika, kak učinek so nanj napravile njene besede.

Dušebrižnik se je sam zase čudil, kako to, da še ni nič čul, da bi mladi Dolžnik obolel za smrt, ko je vendar že tolikokrat rekel mežnarici, da ga prav nič ne zanima, kaj se godi po fari in naj mu zato ja ne nosi čenč v župnišče, le kadar je kje kdo resno bolan, naj mu pride brž povedat.

Ker je ni takoj v začetku ven vrzel, je Zoppernigbäuerin dobila več korajže. Stopila je tudi z eno nogo v sobo ter nadaljevala:

„Radio je pravkar povedal, da so ga Rusi končno vendarle izpustili in je že v Celovcu...“

Sršenka se je morala spet oddahnuti. Dušebrižnik je sedaj že vedel, da gre za „padlega“ kmeta. Vendar ga novica ni posebno prevzela, ker je vedel, da je Sršenko večkrat kdo navlekkel ali pa je ona napak razumela.

Hkrati se je gospodu Simonu odvalil kamen od srca. Torej mu le ne preti kaka večja nevarnost s Copernične stra-

ni! A že mu je kajžarica stavila vprašanje:

„Vsi ljudje, zlasti pa Dolžnica, hočejo sedaj slišati iz vaših ust, gospod župnik, kateri je po vsem tem njen pravi mož. Ali prvi, ki se vrača, ali drugi, ki je na domu.“

Ženska je vtrla v župnika svoje nemirne oči in napeto pričakovala odločilnega odgovora.

Dušebrižniku je bilo kaj malo na tem, da bi se spuščal s Sršenko v razgovor o cerkvenem zakonskem pravu. Bolj ga je motilo, da je od kajžaričinega čevlja padal in se topil na tleh blatni sneg. Saj bo moral za njo sam pospravljati kakor vedno! Zato je premišljeval, kako bi Sršenki tako odgovoril, da bi jo z eno besedo odpravil.

„Gospa Sehrschön,“ jo je očitajoče vprašal, „ali res še upate pri svojih letih, da bo eden od njiju vam ostal?“

Copernica je poskočila, kot bi jo pičil sršen:

„Z vami je nemogoče pametno govoriti! Vi sploh niste resen človek! Vsi ljudje tako pravijo. Veste pa tudi nič. Sem že preje vedela, da mi ne boste znali odgovoriti. Bo res treba iti bistriškega župnika vprašat!“

In že je kajžarica zaloputnila vrata in nakačena tekla iz hiše. Še dobro, da ni dušebrižnik razumel, kaj vse je med potjo rekla o njem.

Pred župniščem bi se Sršenka skoraj zaletela v mežnarico. Sleduja je opazila kajžarico, ko je tekla v župnišče in se ji

je kar zdelo, da se je moralo nekaj izrednega zgoditi. Brž je šla za njo, da bi pred župniščem kaj ujela na ušesa.

Sedaj sta si gledali ženski iz oči v oči. Zoppernigbäuerin je mežnarici kratko povedala novico, nakar je prišlo najvažnejše: delitev fare v dvoje območij.

Churchill in Stalin sta si razdelila Jugoslavijo v petih minutah. Zoppernigbäuerin in mežnarica sta se izkazali za hitrejši in sta si razdelili faro v nekaj sekundah. Bolj z mahanjem rok kakor z besedami je kajžarica odkazala mežnarici njen delokrog — zase je seveda obdržala večji in bogatejši del fare — in že sta se ženski zakadili vsaka v svojo stran.

Gospod Simon, ki je pri oknu opazoval ves ta prizor, je zopet sedel k mizi, končal brevir in prešel k branju svetega pisma. Med tem ko sta ženski z bliskovito naglico razširjali novico po fari, je on bral v pismu, ki ga je apostol Pavel pisal Timoteju:

„...vdove pa odklanjaj(!). Kadar jih namreč počutnost odvrne od Kristusa, se hočejo možiti(!). Obenem se pa uče tudi lenobe, ko hodijo po hišah, a ne samo lenobe, ampak tudi klepetavoti in radovednosti, in govore, česar bi ne smele...“

Z vzklikom: „Kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in vekomaj“ je gospod Simon za tisti dan zaprl svetlo pismo in hvalil v svojem srcu Boga, da še ni privedel gospodinjo v hišo.

GREGOR HRIBAR

Burgundski dvornik, ki mu je bilo razveseljevanje vse, je šel na smrtni postelji vāse in rekel: „Napišite mi na grob: Tu počiva bedak, ki je šel iz življenja, pa ni vedel, čemu je bil prišel na svet.“ To pravi Gospod: Modri naj se ne hvali s svojo modrostjo in močni naj se ne hvali s svojo močjo in bogati naj se ne hvali s svojim bogastvom; temveč kdor se hvali, naj se hvali s tem, da mene pozna in ve, da sem jaz Gospod. (Jr 9, 23-24).

PO

SVETU

SVETI OČE GOVORI

Papeževa beseda o družini in vzgoji otrok. Ustanova za varstvo mater in otrok v Italiji je začetkom leta priredila proslavo dneva matere in otroka. Sveti oče je pri njej sodeloval tako, da je po radiju govoril o družini in njenem vzgojnem delu.

Mnogo krščanskih družin vestno in z veliko ljubeznijo skrbi za otroke. Vendar misel na veliko množico otrok, ki so jih vojska, revščina in bolezen oropale vzgoje, papežu zelo vznemirjajo srce. Te naravno in telesno zanemarjene sirote je življenje spravilo na rob propada in jih potopilo v veliko trpljenje. Žrtve so razrvanega družinskega življenja in neurejenih socialnih razmer.

Predvsem so starši poklicani, da odpravijo in ozdravijo te žalostne razmere. Vendar koliko zaročencev le površno pozna dolžnosti, ki jih bodo imeli v zakonu! Med temi je najvažnejša dolžnost vzgoje.

Ko pride otrok na svet, mora imeti dom, ki mu mora dati vse, kar potrebuje, da se telesno in duševno razvije ter usposobi, da bo pozneje mogel spolnjevati svoje dolžnosti do družbe.

Sodobno dušeslovje in vzgojeslovje zelo poudarjata važnost vzgoje za otro-

ka. Dom in življenje staršev, bratov, sester in sosedov vplivata nanj bolj ko ustni pouk. Vse, kar otrok vidi, sliši, doživi, pusti v njem svoje globoke sledove. Vse to postane polagoma osnova njegovega delovanja.

Delo zdrave, složne in urejene družine urejuje in kroti otrokova nagnjenja, jih usmerja k določenem cilju, mu utrjuje značaj in ga vzgaja za samostojno in družabno življenje. Neurejena, slaba družina pa vpliva porazno na otroke. Iz njih vzgaja nestalne, vihrave ljudi, v katerih ni soglasja med prirojenimi nagnjenji in nravnimi načeli.

Nekateri domovi kažejo le nepopolnosti, ki so značilne za vsako človeško ustanovo. Drugi pa so doživeli take prevrate, da sploh ne morejo prav vršiti svoje vzgojne naloge.

Današnje socialne razmere povzročajo družinam velike težave. Večkrat jim ni mogoče otrokom nuditi tega, kar potrebujejo za telo in dušo. Med temi so zlasti družine izseljencev, beguncev in vse tiste, v katerih oče nima dela, prejema nezadostno plačo ali živé v nezdravem, pretesnem in neprijetnem stanovanju.

Velika nesreča za družine so tudi osebe, ki s svojimi nazori begajo preproste otroške duše in v njih izpodrivajo očetov in materin vpliv. Tudi starši, ki nočejo osebno vzgajati svojih otrok, ampak jih prepuščajo drugim, so za družinsko življenje zlo.

Zato sveti oče opominja očete in matere, ki zanemarjajo vzgojo svojih otrok, naj se zavedajo svoje odgovornosti in oblasti, ki so jo prejeli od Boga in v krščanskem duhu skrbno vzgajajo otroke. Skrb in trud za vzgojo otrok jim bosta zagotovila veliko duhovnega veselja na zemlji, po smrti pa večno plačilo.

Poleg staršev so tudi vsi drugi odrasli ljudje dolžni spoštovati otroka. Paziti morajo, da ne bodo ne z besedo ne z zgledom zapeljavali otrok, ki jih srečujejo na ulicah in na trgih, ali tistih, za katere so odgovorni. Otroške oči spremljajo odrasle ljudi tudi tedaj, kadar se tega ne zavedajo. Ko bi današnji

svet bolj pazil na to, da bi ne zapeleval otroških duš, bi bil mnogo boljši in srečnejši.

Varstvo otrok tudi zahteva, da se strokovne ustanove, zdravniške posve-tovalnice, zavetišča, otroški vrtci in po-boljševalnice predvsem zanimajo za otroke tistih družin, ki zelo zanemar-jajo njih telesno, umsko in нравno vzgojo. Ti otroci se kaj lahko spremene ne samo v nekoristne, izgubljene ljudi, ampak v prave, zelo nevarne zločince.

Delo za varstvo otrok in mater ob-sega najprej odstranjevanje vzrokov umrljivosti, potem pa podpira družine, ki zanemarjajo svoje dolžnosti. Vsi, ki sodelujejo pri tem delu, zaslužijo po-sebno pohvalo in podporo vseh. Saj je vsa človeška družba dolžna pomagati otrokom, ki žive v nerednih, slabih raz-merah.

Današnji tehnični napredek zahteva sposobnih ljudi. Zato je treba mladini posvečati veliko skrb in pri njeni vzgoji rabiti kar najbolj uspešne pripomočke. Mladina je narodni zaklad. Njene zmož-nosti smo dolžni varovati in delati na to, da bo vedno večje število mladih ljudi sposobnih za strokovno delo in za vsak kulturni in нравni napredek.

Slednjic papež izrazi srčno željo, da bi vsi ljudje z njim delili skrb za bo-dočnost Cerkev in človeške družbe. Po-sebno so se starši dolžni prizadevati, da bodo narodu vzgojili močne in zdrave ljudi, ki bodo imeli vedno več smisla za vzajemno življenje in skupne cilje človeštva.

Betlehemsko Dete vabi ljudi vseh pokolenj k popolni sreči. Zato želi, da bi jo vsi njegovi častilci posredovali pri-hodnjim rodovom.

KAKO JE NA POLJSKEM?

V začetku maja je Poljska živela v znamenju dveh praznikov: dne 1. maja je režim slavil 1. maj, katoliška Poljska pa se je dne 3. maja zbrala v Čensto-hovi, da proslavi god Zavetnice Poljske. Letos dne 1. maja prvič proslava ni no-sila znakov obveznosti in politične pri-siljenosti. Vlada ni izdala nobenih po-

zivov in oblasti delavcev niso gonile na skupno proslavo. Uradna proslava je sicer ostala na glavnem trgu Varšave, ven-dar se je celo po zunanjih pripravah videlo, da je slavje ovijal nek hlad. Go-mulka sam je bil skoraj neviden in prvič so imeli inozemski časnikarji pravico, da so mogli krožiti v bližini vlad-ne tribune.

Angleški časnikarji navajajo v svojih poročilih, da je v Poljski vidna najbolj naslednja sprememba: svoboda besede dejansko obstaja in povsod se ljudje iz-ražajo zelo odkrito in brez strahu. Kaj to pomeni, vedo samo tisti, ki so v časih Stalina morali skozi zapore, ker niso bili dovolj oprezní. Tajna policija je izginila nekam na obzorje, dasi ni bila razpuščena. Toda kadar nastopa, takrat jo morejo vsi kmalu spoznati. Vsi člani tajne policije nosijo podobna oblačila, plašče enake barve in klobuke, zelo poveznjene na oči. Največ so jih opazili med stotisoči verniki dne 3. maja v Čenstohovi; vendar so se umaknili, ko so bili pridiga in govori mimo. Vlada letos še ni hotela priznati 3. maj kot praznik in zato je bilo čez dan navzočih komaj kaj več ko 30.000 ljudi; zato pa je to število silno narastlo, ko so delavci in nameščenci mogli proti večeru priti s svojega dela. V svoji pridigi je kardinal Višinski razglasil, da pričinja Poljska s tem letom posebno devetletnico na čast Mariji — čez devet let bo namreč tisoč let, kar je bila Poljska pokristjanjena. Teh devet let so proglasili za Marijina leta.

Cerkev je sedaj na Poljskem svo-bodna v vseh zadevah razen v eni. Vsi duhovniki so bili po dogodkih v okto-bru 1956 izpuščeni iz zaporov. Vlada se je odločila lojalno izvajati dogovor s kardinalom Višinskim. Razlika s prejš-njim stanjem pa je najbolj vidna v šol-stvu. Prosvetni minister Bienkowski po-šteno izvaja sklepe o pravicah Cerkev in staršev v šolstvu. Poljska šteje 28 mili-jonov katoličanov in ugotovljeno je, da vsaj 95% otrok katoliških staršev uživa verski pouk v šolah. Trenotno se episko-pat trudi, da bi vlada vrnila lastnino poljskih katoliških dobrodelnih organi-

zacij in ustanov. Pogajanja še trajajo in je upravičeno upanje, da bo poljska Caritas kmalu mogla nadaljevati svoje delo.

Najbolj boleča rana pa je vprašanje svobode tiska za katoličane. Za vse poljske katoličane izhaja sedaj samo en katoliški tednik: Tirodni Povšečni. Krajevne komunistične oblasti razdeljevanje lista sabotirajo, tiskarna lista ne dobiva dovolj papirja. List je zelo dobro urejevan, izdaja ga zasebno podjetje. Episkopat se trudi, da bi dosegel, da bi smel izhajati katoliški dnevnik in več listov v raznih delih Poljske. Toda v tem vprašanju vlada okleva in se izgovarja, da imajo poljski katoličani dovolj tiska, ki je namenjen zanje.

Že nekaj let deluje organizacija, nazvana „Pax“, ki se izdaja za katoliško in jo vodi Piasecki. Okoli te organizacije je zbral tiste katoličane, ki mislijo, da je udeležba katoličanov v komunističnih ustanovah nujna. „Pax“ ima dovoljenje, da izdaja dnevnike, tednike in knjige — vse označene kot katoliške. Na prvi straneh so Piaseckijevi listi prinašali članke in razprave katoliške vsebine, vendar je bilo ob njih enako število člankov in novic, ki so hvalile Stalina. V notranjosti lista so pa bili spisi, ki so bili za Cerkev in njene predstavnike žaljivi. Pod režimom stalincev je Piasecki užival vso podporo, ustanavljal knjigarne in tiskarne, določene za širjenje „katoliškega“ tiska. Dobil je dovoljenje, da je ustanovil celo sindikat za katoliške delavce. Ko so bile volitve, je mogel na uradno partijsko listo postaviti tudi nekaj kandidatov iz vrst katoličanov. Vendar uspeh gonje Piaseckega ni bil velik, le to se je kmalu izvedelo, kako velike vsote je dobival od vlade za svoje liste in publikacije. Med tem ko zasluži delavec ali uradnik povprečno 600 do 700 zlotov na mesec (obleka stane 2800 zlotov, slabi čevlji 600 zlotov), je Piasecki prejel za zidanje svoje vile 600.000 zlotov podpore od vlade.

Poljski episkopat sedaj zahteva, da morajo vladne oblasti izpolniti tudi tisti del sporazuma, ki se nanaša na svobodo

katoliškega tiska. Ko se je kardinal Višinski vrnil na svoj sedež, je poslal listom organizacije „Pax“ izjavo, v kateri prepoveduje glasilom te skupine, da bi objavljali njegove govore ali pridige.

Piasecki pa je sam zagrešil veliko napako: v novembru 1956 je v svojih listih objavil članek, v katerem je slavil Stalina in poudarjal, da mora Poljska slediti po poti socializma, ki ga je ubrala Sovjetska zveza. Ves poljski tisk, tudi komunističen, je zelo obsojal tako pisanje. „Pax“ in Piaseckijeva ime sta danes le malo priljubljena na Poljskem; vsekakor bo sedaj stališče katoličanov v njihovi borbi za lasten dnevni tisk lažje. Naklada dnevnika Slovo Povšečne, glasila organizacije „Pax“, je zadnje čase zelo padla.

Poljska vlada je pred leti zaplenila arhiv pokojnega kardinala Hlonda, ki je bil predhodnik kardinala Višinskega. Arhiv je obsegal 469 debelih svežnjev listin in dokumentov, ki jih je kardinal Hlond nabral o dogodkih pod nemško okupacijo Poljske. Vlada je sedaj arhiv vrnila episkopatu.

Kardinal Višinski je ob svojem obisku v Rimu tudi prevzel svoje pravice in sedež cerkve, ki mu kot kardinalu pripada. To je cerkev sv. Marije onstran Tibere. V tej cerkvi pa je pokopan poljski kardinal Stanislav Hosius in nad njegovim grobom je velika črna mramorna plošča. Kardinal Hosius je živel v Rimu od leta 1569 do 1579. Najprej je prišel v Rim, da bi uveljavil pravice poljskega kralja Avgusta Žige do mesta Barija, ki je bilo last njegove matere princese Sforze. Kralj Žiga je potem imenoval kardinala Hosiusa za svojega ambasadorja pri sv. stolici. Med svojim bivanjem v Rimu je prav kardinal Hosius bil tisti, ki je dosegel, da so prvi jezuiti odšli na Poljsko. Dodeljena mu je bila tudi čast, da je predsedoval enemu zasedanju cerkvenega zbora v Tridentu. Na mramorni plošči si je naročil napis: „Haec scripsi vobis de iis qui seducunt vos: Catholicus non est qui a Romana Ecclesia in fidei doctrina discordat. — To sem vam zapisal o tistih, ki vas zapeljujejo: Ni katoličan, kdor ni v so-

glasku z naukom katoliške Cerkve.“ Že med drugo svetovno vojno je nuncij pri poljski vladi, nadškof Cortesi izjavil: „Ko se bom kot nuncij vrnil v Varšavo, bo moja prva naloga, da uvedem postopek za beatifikacijo in kanonizacijo kardinala Stanislava Hosiusa, velikega učenika Cerkve. Pri tem je samo ena težava in ta je: preveliko število njegovih knjig in spisov.“ Ko bo izveden proces za beatifikacijo, bodo Poljaki v litanije svetnikov mogli vključiti ime svojega tretjega sv. Stanislava.

PO KATOLIŠKEM SVETU

Francoski episkopat se zelo trudi, kako bi zaključil priprave, ki so se začele, ko je v zvezi z vprašanjem „duhovnikov-delavcev“ nastopila potreba vprašanja dušnega skrbstva med delavstvom v celoti urediti. Na eni izmed konferenc je bil za stalnega voditelja vseh proučevanj imenovan kanonik Bonnet in mu je bila naročena naloga, da naj pripravi celotno poročilo za eno izmed prihodnjih posvetovanih episkopata. Kanonik Bonnet je generalni asistent Katoliške akcije za delavstvo. Ko je svoje poročilo izdelal, je bilo v komunikeju po konferenci objavljeno, da „je bilo delo opravljeno zelo zadovoljivo“. Vse ugotovitve konferenc in posvetov je nato odnesel v Rim kardinal Lienart, škof iz Lilla. Sv. očetu je poročal o nazorih škofov in o njihovem zaključnem mnenju.

V zvezi z vprašanjem „duhovnikov-delavcev“ je bilo izvedenih že več poskusov. Pomožni škof v Lyonu mons. Ancel je zbral svoje posebne skušnje iz lyonskega področja, v okolici Pariza so se župniki zbirali na posebne posvete in ugotavljali uspehe svojih ukrepov. Vse to je bilo pred kratkim zbrano v posebni izjavi, ki jo je objavil episkopat. Tako pravi:

„Zbor kardinalov in nadškofov je proučil poročilo kanonika Bonneta in izraža svoje zadovoljstvo nad vsem, kar je bilo opravljenega za izvajanje apostolskih nalog za „delavski misijon“. Duhovniki, ki imajo nalogo za skrb med delavstvom, se že redno zbirajo in prišlo

je že do prvih sestankov s Katoliško akcijo za delavstvo. Zato misli zbor, da je prišel čas ustanovitve osrednje organizacije za „delavski misijon“, ki bo podrejena kardinalu Feltinu v Parizu in bo nosila ime „Centralno tajništvo za delavski misijon“.

Kölnski nadškof kardinal Frings je obiskal Japonsko. Prišel je tja z letalom, ki je opravilo polet nad severnim tečajem. Ko je pristal na letališču, ga je tam pozdravil pevski zbor, ki ga vodijo jezuiti v Tokiu. Drugi dan je sprejel že časnikarje, ki so ga vprašali, zakaj so kölnski katoličani „posinovili“ nadškofijo v Tokiu. Kardinal je odgovoril: „Mi in vi smo občutili bridkosti poraza, nas pa preveva zavest krščanske odgovornosti za položaj katolicizma na Japonskem.“ Dalje je rekel: „Mnogo zla je prišlo k vam od zapada, in tudi iz Nemčije. Poslej naj prihaja tudi nekaj blagoslova, pa ne samo na zunaj, ampak tudi iz duhovnih globin krščanstva.“

V Nemčiji so posebni statistični uradi začeli proučevati razmere med verniki v Nemčiji. Dosedaj so zaslišali nad 400.000 oseb v raznih delih Nemčije in sicer so bile osebe stare od 18 do 75 let. Samo štirje odstotki so odgovorili, da cerkvenega davka ne plačujejo in jih zato uradi niso vpoštevali. Obisk cerkvenih opravil je dal naslednji odstotek: skup. moš. žen. skup. moš. žen.

	katoličani		protestanti	
redno	60	55	64	18
neredno	20	20	21	33
redko	12	13	11	36
nikdar	8	12	4	13
Zakramente (sv. obhajilo) so prejemali (v odstotkih):				
	katoličani		protest.	
enkrat tedensko			3	0
vsaj enkrat na mesec			12	1
vsaj enkrat letno			64	41
manj ko letno			11	25
nikdar od mladih let			8	30
nikdar			2	3

Statistični zavod v Allensbachu pa je razposlal vprašanje: „Ali verujete v posmrtno življenje?“ in odgovor v zahodni Nemčiji je bil: 42% je odgovorilo „da“, 35% „ne“ in 23% ni odgovorilo.

DON KAMILO

ZVEZNI PRVAK

Don Kamilo je pravkar prebiral dnevnik, sedeč na klopi pred župniščem. Bil je tako zatopljen v novice, da je opazil Suhca, Peponovega odposlanca, šele v trenutku, ko je ta odskočil s kolesa in mu pomolil brez kakšnega uvoda pismo pod nos. Nato se je zavihljal znova na kolo in oddirkal, ne da bi čakal na župnikov odgovor.

Don Kamilo je vedel, za kaj gre. Rdeči župan je srečno dogradil „Ljudski dom“ in je sedaj vabil na otvoritev. Na sporedu so bila poročila, govori, godba, pijača in popoldne boksarski nastop. Nastopila naj bi tovariš Mirko Bagotti, prvak krajevnega odbora komunistične stranke, težke kategorije proti prvaku deželne zveze, tovarišu Anteju Gorlini, tudi težke kategorije.

Don Kamilo je smatral za potrebno, da o tem obvesti Kristusa.

„Moj Jezus— je vzkliknil, ko je prebral spored — to je spet nova nesramnost s Peponove strani. Če bi bil količekaj pošten, bi mesto boksarskega nastopa naznanil povračilno nogometno tekmo med mojimi „Gadi“ in svojim „Dinamom“. Tako pa sedaj...“

„Sedaj pa bodi kar miren,“ ga je prekinil Kristus, „kajti nimaš pravice Peponu predpisovati, kakšen naj bo spored otvoritve. Ali ni bolj naravno, da Pepon nudi nekaj različnega? In se ti zdi pravilno, da otvori Pepon svoj dom s

porazom na igrišču? To bi pomenilo veliko sramoto za stranko, ki jo on predstavlja.“

„Toda jaz sem pa vključil njegovo moštvo v svoj spored,“ se don Kamilo ni hotel vdati. „In še zgubil sem povrh!“

„Don Kamilo — ga je Kristus nežno miril — ti ne predstavljaš nobene stranke. Tvoji fantje niso branili barv Cerkve, temveč ugled športnega kluba, ki je slučajno nastal v senci župne cerkve. Ali pa morda misliš, da je bil zadnji poraz tvojega moštva že tudi poraz krščanske vere?“

Don Kamilo se je gromko zasmel.

„Gospod, žališ me, če misliš, da jaz tako sklepam. Jaz sem hotel samo to reči, da je Pepon, s športnega vidika gledano, velik nesramnež. Zato gotovo ne boš hud, če bom navdušeno ploskal, ko bo njegov zastopnik že v tretjem „roundu“ iztegnil roke in noge od sebe in se ne bo več ganil.“

„Don Kamilo, kaj slišim iz tvojih ust! Ali res nameravaš prisostvovati divjaškemu nastopu dveh mož, ki si bosta skušala drug drugemu razbiti obraz in kosti?“

Don Kamilo je odločno zamahnil z roko. „Gospod, popolnoma sem na tvoji strani! Nikdar ne bom dopustil, da pride v moji navzočnosti, do izbruhov živalske podivjanosti, v kateri ima edino besedo surova sila. In boks je take vrste šport, zato ga tudi jaz odločno odklanjam.“

„Zelo dobro,“ je Kristus pohvalil don Kamila. „Če že možki želi utrditi svoje mišice, ni nikakor potrebno, da zato premlati svojega bližnjega. Namesto da bije po obrazu svojega sovrstnika, naj rajši usmeri svoje pesti v vrečo, ki visi od stene in je napolnjena z žaganjem.“

„Praz gotovo je tako najbolje,“ je župnik odobril Kristusove besede, se naglo pokrival in odbrzel iz cerkve.

„Don Kamilo,“ je klical za njim Kristus, „nekaj bi te rad še vprašal. Pod streho imaš žogo iz debelega usnja, pritrjeno na elastični vrvi, ki visi med stropom in podom. Kako se tista žoga pravzaprav imenuje?“

„Zdi se mi, da je punching-ball,“ je zajeceljal don Kamilo, ko se je na Kristusov klic ustavil na vratih cerkve.

„In kaj pomeni tista beseda?“ je bil Kristus še naprej radoveden.

„Gospod, toliko pa angleščine ne razumem. In na svidenje!“ se je don Kamilo srečno rešil iz zadrege.

*

Na dan otvoritve Peponovega doma je bil navzoč tudi župnik don Kamilo. Župan ga je osebno spremljal skozi nove prostore in mu jih razkazal. Bili so lepi, prostorni in moderno zgrajeni. Sam župnik je moral, dasi nerad, to priznati. Toda žilica ni dala don Kamilu miru, da ne bi zbadljivo vprašal:

„In prostor za vaše nasprotnike, da jih zaprete vanj, kadar vam postanejo nevarni?“

„Tega ne potrebujemo. Prvič nimamo nasprotnikov; drugič pa imate vsi sijajne prostore v župnišču in če bo potrebno, jih pošljemo kar k vam. Gotovo boste toliko prijazni, da boste nanje nekoliko popazili.“

„Brez skrbi!“ je vsekal don Kamilo nazaj. „Name se lahko zaneseš. Znam čuvati zaupane mi stvari. Ali se spo-

minjaš strojnice, ki sem jo pred časom odkril v koči na vrhu hriba? Še vedno je pri meni in bolj skrbno jo negujem kot mati svojega otroka.“

Peponu se je obraz pomračil. Toda ker ni vedel kaj pametnega odgovoriti, je vprašal:

„In danes popoldne, ali smemo, gospod nadžupnik, računati z vašo navzočnostjo?“

„Lepa hvala. Dajte moj sedež kakemu svojemu zaupniku, ki bo znal bolje kot jaz dojemati globoki vzgojni pomen in notranjo lepoto surovega boksa. Jaz ostanem v župnišču v stalni pripravljenosti, da pomagam vašemu prvaku s svetimi olji, če jih bo potreboval. Pošljite Suhca in čez dve minuti bom pri vas.“

*

Popoldne je don Kamilo obiskal Kristusa in ostal pri njem polno uro. Nato ga je pa prosil za dovoljenje, da se sme odstraniti.

„Zaspan postajam; grem v posteljo. In se ti lepo zahvalim za obilni dež, ki si ga danes poslal. Dobro je storil setvi.“

„Zlasti pa, onemogočil bo obilno udeležbo na Peponovi prireditvi, kajneda, don Kamilo,“ je bil Gospod piker.

Don Kamilo je sklonil glavo, znamenje, da je Kristus v živo zadel.

Toda dež, čeprav je nekaj časa lilo kot iz škafo, ni prireditvi škodoval niti v najmanjši meri. Dvorana je bila nabitno polna in ljudje so prišli od blizu in daleč. Šlo je pač za borbo med deželno in mestom, pa so gledalci hoteli doživeti zmago dežele nad oholimi „buržuji“.

Peponu je srce kar samo igralo od veselja. Toliko publike nikakor ni pričakoval. Vsedel se je v prvo vrsto, takoj pod vrvi, ki so obdajale „ring“.

Točno ob štirih sta se nasprotnika spoprijela. Gledalci so ju sprejeli z oglu-

šujočim vpitjem. Večina je seveda odločno podpirala predstavnika dežele, Mirka Bagottija.

Toda kaj hitro je postalo očitno, da je zvezni prvak Gorlini daleko nadmočen. Že v prvi rundi je Bagotti komaj obstal na nogah. Pepon je gledal zaskrbljeno in debele kaplje potu so mu kapale z obraza na suknjič.

Drugo rundo je pričel Bagotti dovolj dobro, toda nenadoma se je zrušil po tleh in sodnik je začel s štetjem.

Pepon je popolnoma zgubil oblast nad samim seboj.

„Ne velja! Ne velja,“ je vpil. „Dal si mi najprej nizek udarec in ko se je Mirko sklonil od bolečine, si ga zahrbtno sunil v brado, da je zgubil zavest.“

Množica je tulila, kar pa je Gorlinija samo zabavalo. Rahlo se je smehljajal, med tem ko je sodnik štel in se bližal številki deset.

„Osem... devet...“

„Stoj!“ je zaklical Pepon. „Bagottija si zmoget, mene pa ne boš!“ Ob teh besedah si je odvrget suknjič in s stisnjenimi pestmi skočil v ring.

„Temeljito ga naklesti,“ so ga vzpodbujali gledalci, bolj podobni norcem kot na umu zdravim ljudem.

Pepon se je zagnal v Gorlinija in mu skušal zadati udarec v brado. Toda jeza ga je preveč oslepila, da bi meril točno. Zvezni prvak je z lahkoto ubranil udarec in nato udaril nazaj, in to s tako silo, da je Pepon za trenutek obstal kot kip, nato pa zgrmel kot hlod na tla in nepremično obležal.

Ljudem je zastal dih in postalo je tiho, kot da bi bilo v cerkvi pri povzdigovanju.

Še se je Gorlini smejal, ko je množica znova zatulila. Na deske je stopil človek, ki ga ni nihče poznal. Niti toliko ni imel časa, da bi si slekel dežni plašč in snel čepico z glave. Zagrabil je za rokavice, ki so ležale na klopi v kotu

med vrvmi in se postavil, ne da bi jih zavezal v borbeni stav.

Nato je šlo kot v pravljici. Prvi sunek je Gorliniju skoro vzel sapo; drugi ga je omotil in ko je neznanec usekal naravnost v obraz, se je Gorlini sesedel.

Gledalci so od navdušenja postali kot nori. Sramota je bila oprana, dežela je zmagala mesto.

*

Don Kamilo je bil že v postelji, ko je prišel cerkovnik in mu natančno opisal zmago krajevnega zastopnika nad zveznim prvacom. Don Kamilo je smatral za potrebno, da o tem obvesti Kristusa.

„No, in kako je kaj potekla Peponova prireditve?“ je Kristus prehitel don Kamila z vprašanjem.

„Gospod, ne moreš si niti misliti, kako na nizki moralni stopnji je bila vsa zadeva!“

„Morda tako približno kot poskus kamenjanja sodnika na nogometni tekmi, kateremu je Pepon več nudil kot njegov nasprotnik?“ je Kristus brezbrizno pripomnil.

Don Kamilo se je zahahljal.

„Kaj sodnik! Že v drugi rundi je tukajšnji prvak cepnil po tleh, kot da bi bil vreča napolnjena s krompirjem; nato je hotel Pepon popraviti slabi vtis, pa je vstopil še on v borbo. Sicer je močan kot bik, toda nobene taktike ne pozna. Začel je napadati, ne da bi si kril glavo. Seveda je hitro dobil svoje.“

„Tako je moral torej krajevni odbor stranke danes pogoltniti dva poraza?“ je dodal Kristus svojo misel.

„Da! Dva poraza krajevni odbor, enega pa zveza,“ je prikimal don Kamilo, še vedno poln smeha: „Kajti s Peponom zadeva še ni bila končana. Komaj je on padel med vrvi, je skočil v ring neki neznanec. Verjetno je iz kakšne sosedne občine. Nosil je brado in brke in ta pa, ta pa je bil zveznemu prvaku

kos. Tako ga je vsekal, da je bilo borbe kar v treh minutah konec.“

„Najprej je zvezni prvak skakal okrog moža z brado; ta ga je nekaj časa od sebe s pestmi odrival. Nato je zvezni prvak udaril naravnost s svojo desnico. Jaz pa sem z levico udarec mojstrsko prestregel in ga istočasno elektriziral s svojo desnico.“

„Don Kamilo, ne razumem te! Zakaj govoriš nenadoma v prvi osebi? Ali nisi bil ves čas doma?“

„Saj res, Gospod, neumno sem govoril. Navdušenje me je prevzelo, pa sem povedal, kot da bi bil jaz tisti mož z brado, ki je zveznega prvaka položil na tla.“

„Kaj pa če je bil tisti mož, ki je nazadnje zmagal, tukaj navzoči don Kamilo?“ je Kristus strogo vprašal.

„Ni verjetno, — je odgovarjal don Kamilo. — Kot ti je znano, ne nosim niti brade niti brkov.“

„Toda, don Kamilo, ne imej me za neumnega! Gospod nadžupnik se je mogel tudi našemiti, da ne bi dal ljudem pohujšanja, kajti ne bi bilo ravno vzpodbudno, da bi Kristusov duhovnik prisostvoval prizorom, v katerem si dva človeka lomita kosti in kvarita obraz.“

Don Kamilo je globoko vzdihnil. „Gospod, ti veš, da je na tem svetu vse možno. In tudi to veš, da imajo tvoji nadžupniki meso in kosti.“

Kristus je prikimal. „Priznam, da imajo moji nadžupniki meso; toda to jih ne opraviči, da ne bi uporabljali pameti, ki sem jim jo dal. Kajti če se nadžupnik,

narejen iz mesa, našemi in gre gledat boksarsko tekmo, bi moral nadžupnik, ki ima možgane preprečiti, da pride potem do nastopa, kjer trije obležijo na tleh.“

Toda don Kamilo se še ni hotel vdati. „Res je — je dejal — nadžupniki imajo meso in možgane. Toda imajo tudi čut za čast. In ko je obležal župan, ki predstavlja javno oblast, v navzočnosti vseh svojih vaščanov, ki so ga izvolili, na deskah ringa, in ko je bilo videti, da bo zato trpela njegova moralna avtoriteta, je čut za čast ukazal nadžupniku iz pameti, naj ne ovira nadžupnika iz mesa pri reševanju avtoritete, tedaj je nadžupnik iz mesa in možganov začutil v sebi poziv, da nastopi.“

„Torej hočeš reči, naj v bodoče upoštevam, da imajo moji nadžupniki tudi srce?“

„Gospod, nočem ti dajati nasvetov, ker se to ne spodobi za duhovnika kot sem jaz; toda kljub temu si lahko popolnoma miren: nihče od ljudi ne bo zvedel, kdo je bil mož z brado.“

„Prav!“ je odvrnil Kristus, „tudi jaz nočem tega vedeti. Toda eno pojasnilo mi boš pa morda lahko dal. Pred kratkim sem te vprašal, kaj pomeni beseda „punching-ball“. Ali bi mi jo sedaj mogel razložiti?“

„Gospod, moje poznanje angleškega jezika od tedaj še ni nič napredovalo.“

„Dobro,“ je zaključil Kristus razgovor „pustimo tudi to vprašanje za drugič. Lahko noč, in spi sladko — zvezni prvak!“

—:—

Tito je želel videti, kako živijo ljudje v njegovi državi, pa je hotel obiskati revne predele mesta. Spotoma opazi, da v drevoredu spita dva človeka na isti klopi. Pokliče k sebi svojega pribočnika in naroči: „Poskrbi, da bo v drevoredu v bodoče več klopi! Vsak človek v naši državi ima pravico do svojega stanovanja in svoje postelje!“ Drugi dan so prinesli časopisi pod velikim naslovom: „Tovariš Tito je rešil stanovanjsko vprašanje.“

Med Slovinci po svetu....

ARGENTINA

V mesecu majniku, ki je v Evropi Marijin mesec, katoliške izseljenske skupnosti v Argentini že več let zapovrstvo skupno proslavljajo Mater božjo zadnjo nedeljo v maju. V procesiji, kjer se lepo odražajo narodne noše posameznih narodnih skupin, obiščejo Marijino svetišče sredi Buenos Airesa — buenosaireško stolnico. Slabo vreme je sicer letos procesijo onemogočilo, ni pa preprečilo, da se ne bi bili zbrali katoliški izseljenci k večerni maši v stolnici. Prišlo je tudi precej Slovencev. Po sv. maši je zbrane vernike nagovoril direktor izseljenskih skupin v Argentini mons. Albino Mensa. Povedal je, da bo podoba Marije, Gospé in Kraljice izseljencev, ki jo je lani za izselvence v Argentini blagoslovil sam sv. Oče, domovala v stolnici, dokler se ne zgradi novo svetišče za to milostno podobo. Izrazil je željo, da bi bil takrat zraven, ko bodo blagoslavljali temeljni kamen nove cerkve. Nato se je poslovil od navzoče množice, kajti v kratkem bo nastopil novo službeno mesto v Evropi. (Čaka ga mesto generalnega vikarja v neki škofiji blizu Torina v Italiji.) Češki izseljenci so stolnici poklonili kip praškega Jezuščka, ki so ga v noči od 16. do 17. maja 1955 požigalci cerkvá in škofijske palače odnesli neznanokam. Za slovo je nato vsaka skupina zapela pred Marijino podobo svojo najljubšo Marijino pesem. Slovinci smo mogočno zapeli „Marija skoz“ življenje“.

Slovenski otroci iz Vel. Buenos Airesa so s skupnim sv. obhajilom proslavili svojega mladinskega vzornika sv. Alojzija na praznik sv. Rešnjega Telesa 20. junija. Zbrali so se popoldne ob 16 v župni cerkvi v Ciudadeli in jo s svojimi

starši popolnoma napolnili. Najprej jim je spregovoril g. dr. Alojzij Starc. Lepo jim je razložil, zakaj je sv. Alojzij postal svetnik. Imel je močno voljo, napredovati v kreposti, Bog mu je dal pobožno mater in ker je sv. Alojzij z milostjo sodeloval, mu je Bog dajal vedno več novih milosti. Tudi naša mladina bo sveta, če bo imela pobožne matere in iskala Boga v molitvi in sv. obhajilu. Po pridigi je bila sv. maša, ki jo je opravil g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo so otroci ljubko prepevali verske pesmi. Po svetem opravilu pa so se zbrali v cerkveni dvorani, kjer jim je g. misijonar Lado Lenček CM prikazal lepote Slovenije v barvanem filmu. Spet smo lahko videli, kako čudovito lepa je slovenska zemlja, ki smo jo morali zapustiti.

Letošnja telovska procesija se je izvršila ob najlepšem vremenu v prostorih Don Boskovega zavoda v Ramos Mejiji v nedeljo po prazniku sv. Rešnjega Telesa, 23. junija, torej že v zimskem času, kajti v Argentini začenja zima 21. junija. Zato je zunanja slovesnost vedno nekolikanj v opreki s spomini na veličastne procesije na slovenski zemlji, toda vera nas potolaži, da je tudi v Argentini sredi zime v sv. Rešnjem Telesu navzoč isti Jezus kot doma v poletnih dneh in sredi cvetočih poljan. Udeležba na procesiji je bila številna kot vsa leta do sedaj. Procesijo je vodil g. direktor Anton Orehar, evangelije so pa peli gospodje dr. Alojzij Starc, Franc Prijatelj, Janko Mernik SDB in Gregor Mali.

Pred stošestdesetimi leti se je rodil 29. junija 1797 v Mali vasi pri Dobrničju božji služabnik škof Friderik Baraga. Ob tej priliki je izdala Južnoameriška Baragova zveza, katere predsednik je

po zadnji preosnovi odbora g. misijonar Ladislav Lenček CM, tajnik pa g. Lovro Jan, posebno številko Baragovega Vestnika. V njem je semeniški spiritual in bogoslovni profesor g. dr. Filip Žakelj objavil niz zahval škofu Baragi, ki so jih poslali tako Slovenci kot ljudje drugih narodnosti kot izraz zahvale za razna uslišanja na priprošnje svetniškega škofa. — V okviru Slovenske kulturne akcije pa je bila na IV. kulturnem večeru proslava 160. obletnice rojstva prav na Baragov rojstni dan 29. junija. Na sporedu so bila nova zgodovinska odkritja: doslej neznana Baragova pisma, ki sta jih odkrila ing. Jože Gregorič ter Fran Erjavec in razprava dr. Maksimilijana Jezernika o Baragi v Vatikanu ob priliki njegovega drugega obiska Evrope.

Slovenska kulturna akcija je začela svoje letošnje kulturno leto 6. aprila s krstno predstavo izvirne slovenske drame dr. Branka Rozmana „Roka za steno“. O prireditvi smo na tem mestu že poročali. — **Druga prireditev** je bila v soboto 27. aprila v okviru historičnega odseka. Predaval je dr. Vinko Brumen o temi: Dr. Janez Evangelist Krek in majska deklaracija. Predavatelj je razložil delovanje dr. Kreka v času od leta 1900 do 1907 in sicer zlasti v delavskih strokovnih organizacijah. To njegovo delo je teklo vzporedno z njegovo politično borbo v deželnem zboru in pripravilo med drugimi faktorji tla za uspeh majniške deklaracije. — **Tretja prireditev** Slovenske kulturne akcije, 4. maja, je bila družabnega značaja. Vreme ji ni bilo naklonjeno. Na sporedu je bila izvedba Goldonijeve komedije Skopuh in žrebane dobitkov III. umetniške loterije. Izžebanih dobitkov je bilo 32. Po žrebaniju je bila plesna glasba, ki je dala priliko za razgibano družabnost. — V okviru filozofskega odseka je 18. maja predaval na četrti letošnji prireditvi dr. Milan Komar o „pravici do drugačnosti“. Moderne diktature preganjajo samostojnost mišljenja. Vsi bi morali enako misliti in delati. Ta miselnost se da porušiti le s poudarjenjem pravice posameznega do drugačnosti, to je do samo-

stojnega mišljenja. Seveda pa pravica do drugačnosti ni absolutna. Tako n. pr. kristjan nima pravice, da glede verskih resnic drugače misli kot Cerkev uči. — **Peta prireditev** je bila 1. junija pri pogrnenih mizah in je bila zamišljena kot prijateljski setanek. Na sporedu je bila tudi dražba umetnin, ki niso bile izžrebane na III. umetniški loteriji.

V soboto, 15. junija, je imela Slovenska kulturna akcija svoje šesto prireditev. Umetnostni zgodovinar Marijan Marolt je številnim poslušalcem prikazal žvljenjsko pot in umetniško rast velikega mojstra pokojnega arhitekta Jožeta Plečnika. Predavanje so spremljale številne skioptične slike. Predavatelj je ob Plečnikovem delu razložil tudi mnoge pojme, ki so v zvezi z umetnostjo. Seveda mu čas ni dopuščal, da bi Plečnikovo delo v celoti orisal. Zato so poslušalci z odobravanjem sprejeli naznanilo g. Marolta na koncu skordveurnega predavanja, da bodo sledila nova predavanja o mojstru Plečniku.

Slovenski visokošolci in visokošolke v Buenos Airesu, so imeli v nedeljo 19. maja, svoj študijski dan. Sv. mašo je opravil njih duhovni vodja dr. Ignacij Lenček. V pridigi je razložil učiteljsko nalogo Cerkve. Po sv. maši je bil študijski tečaj. Dopoldne je predaval g. Rudolf Smersu o problemih moderne socialne politike, popoldne pa dr. Ivan Ahčin o stališču krščanske filozofije k sodobnim socialnim problemom. Obe predavanji sta sprožili živahno debato.

Slovenska mladina v Buenos Airesu je organizirana predvsem v dveh mladinskih organizacijah: v Slovenski fantovskih organizacijah: v Slovenski dekliskih organizaciji. Poleg tega obstoja Mladinski dom — s fantovsko in dekliskó vejo, pa organizaciji za slovenske dijake ter akademike. Vse te mladinske vrste družijo lepo urejevan mesečnik „Mladinska vez“, ki je dosedaj izšel dvakrat in ga urejuje naša mladina v lastni pobudi. Notri dobiš vsega, kar zanima mlade ljudi: načelne članke, črtice izpod peresa fantov in deklet, domoljubne spise, ocene sodobnih filmov, mladinsko zgodbo „Luč z gorá“ v nadaljevanju ter stran posvečeno zdravemu humorju. Slike in

karikature mojstrsko riše Stane Snoj. — Vsi odrasli smo omenjenega mladinskega lista silno veseli, saj nam je jamstvo, da slovenska beseda v mladem rodu še ne bo zamrla, kot smo se še pred časom bali, temveč ostala njegova last vsaj še za eno generacijo.

Od 8. junija je San Isidro pri Buenos Airesu sedež škofije. Slovesnega sprejema novega škofa mons. Antona Aguirre se je udeležilo tudi mnogo Slovencev, ki bodo v bodoče živeli pod njegovo pastirsko palico. Od slovenskih duhovnikov so prešli po delitvi laplaške nadškofije v San Isidro sledeči slovenski duhovniki: duhovni svetnik Alojzij Košmerlj, hišni duhovnik pri šolskih bratih na Floridi; dr. Mirko Gogala, bolniški kurat v Campo de Mayo; Albin Avguštin, hišni duhovnik v zavodu za onemogle v San Isidru; Alojzij Legan in Jože Puš, kaplana na župniji v San Isidru ter Anton Dejak, kaplan na fari v San Fernandu.

ANGLIJA

Prvega junija je prispel na obisk med Slovence v Angliji škof dr. Gregorij Rožman. V nedeljo, 2. junija, se jih je zbralo blizu sto k sv. maši v kapeli mladih katoliških delavcev, popoldne pa je bila sv. birma s pridigo in blagoslovom v cerkvi sv. Ane, nato pa čajanka v dvorani. V Angliji je nekako šeststo Slovencev, raztresenih po vseh krajih. Pastiruje jim g. Ignacij Kunstelj. G. škof je obiskal nekaj slovenskih družin v Betfordu, kakih 30 milj severno od Londona. Našel jih je zadovoljne, česar je bil zelo vesel. Želel jim je, naj v varstvu božjem živé, vzgajajo svoje otroke v duhu krščanskem in slovenskem — za pridne in poštene ljudi.

FRANCIJA

Silno toplo je bil sprejet g. škof dr. Gregorij Rožman ob priliki svojega obiska slovenskih izseljencev v Franciji. Prišel je iz Anglije z letalom v četrtek 6. junija. Dva dni nato so ga slovesno sprejeli na pariški mestni občini, kjer ga je pozdravil županov namestnik. Na binkoštno nedeljo, 9. junija, je imel do-

poldne za Francoze pontifikalno sveto mašo v cerkvi Naše lurske Gospé. Pridigal je v francoščini g. direktor za Slovence v Franciji Ignacij Čretnik, domači župnik pa je škofa predstavil svojim vernikom in molil za molčečo Cerkev v Jugoslaviji Istega dne popoldne se je dve sto Slovencev zbralo v jezuitski kapeli. Med njimi je bilo zlasti veliko fantov s Tržaškega in Goriškega. G. škof jim je maševal in pridigal. Naslednji dan, 10. junija, je dr. Rožman obiskal Slovence v Loiretu blizu Orleansa. So to večinoma Prekmurci in delajo na tamošnjih veleposestvih. Tudi njim je maševal in pridigal. V torek, 11. maja, je bil Prevzvišeni spet v Parizu, kjer so se zbrale slovenske redovnice raznih kongregacij, da prisostvujejo sv. maši in slišijo božjo besedo iz škofovih ust. Istega dne popoldne je g. škof obiskal pariškega nadškofa kardinala Feltina, dva dni nato pa papeškega nuncija pri francoski vladi. V soboto, 15. junija, je odšel na obisk k mons. Valentinu Župančiču, ki deluje med slovenskimi rojaki v provinci Pas de Calais.

Društvo prijateljev Jugoslavije je priredilo v sredo, 12. junija, v čast škofu dr. Gregoriju Rožmanu velik sprejem. Sprejem je trajal dve uri in so se ga udeležile ugledne osebnosti iz francoskega javnega življenja. Zatem je bila večerja, ki jo je priredil g. škofu v čast admiral Millet. Ves obisk je v francoski javnosti zelo mogočno odjeknil. Škof iz Metzja piše, da ga „neizmerno veseli, ker bo mogel sprejeti velikega ‘spoznavalca vere’.“ In francoski katoličani so objavili škofove pogumne besede: „Vedno bom kljub grožnjam trdil in učil, da je brezbožni komunizem največje zlo za slovensko ljudstvo.“ Ni čuda, da so se spričo tolike pozornosti in prisrčnih sprejemov jugoslovanski komunisti vznemirili. Titov poslanik v Parizu je bil celo tako predrzen, da je protestiral pri francoskem zunanjem ministrstvu zaradi tega, ker so oblasti dovolile dr. Rožmanu prihod v Francijo, „češ da bo to motilo tradicionalno dobre odnose med Jugoslavijo in Francijo“. Strah ima pri ljudelcu pač vedno velike oči.

Vsako leto se začetkom februarja zberejo v Rosariu (Argentina) slovenske šolske sestre, da se notranje okrepijo v duhovnih vajah in položijo oz. ponovijo svete obljube. Pridejo iz celotne južnoameriške province, ki obsega države Argentino, Urugvaj in Paragvaj, kjer delujejo v šolah, bolnišnicah in v misijonih. Žal je Slovenk vedno manj; naraščaja ni, starejše pa odhajajo druga za drugo v večnost. Ali ne bi bilo lepo, če bi tudi kaka tukajšnja mlada Slovenka, ko misli na svojo bodočnost, okrepila iz ljubezni do Boga njih vrste? — Pričujoča slika je bila vzeta ob priliki obiska g. škofa dr. Rožmana v San Lorenzo pri Rosariu. Na škofovi desnici je g. direktor Anton Orehar, na levi sedanja provincijalka Evelina Vrhovec, poleg nje vikarica s. Lavrencija Zupan, dolgo let prednica na Paternalu v Buenos Airesu.

Ko je p. Herman Vodenik pokazal Francozom življenjepis Kristusovega mladca Lojzeta Grozdeta v francoskem prevodu (kot znano, je pred časom izšel v Kanadi), so izrazili svoje obžalovanje, da knjižica ni izšla v Franciji. Zato je dr. Ferdinand Kolednik oskrbel nov natis v Franciji. Tisnili so knjigo v Besançonu, prevzela pa jo je založba Colombe iz Pariza. Naslovna stran je lepa in večbarvna, z Grozdetovo sliko na sredi. Škoda le, da ima več tiskovnih pogrškov celo v uvodni besedi prevz. g. škofa dr. Rožmana. Cena je 450 frankov.

ŠFANIJA

V začetku maja je obhajal v Madridu desetletnico svojega obstoja akademski

kolegij sv. Jakoba. Proslave se je udeležil tudi španski primas. Kolegij je bil ustanovljen z namenom, da omogoči študij visokošolcem-beguncem iz držav za železno zaveso. Tekom desetih let je v njem študiralo več sto akademikov iz dvanajstih narodnosti. Samo Slovencev je nad trideset. Kolegij vzdržujejo španski katoličani, združeni v „Obra Católica de Asistencia Universitaria“. Nje predsednik je Otero Navásquez, eden najvidnejših osebnosti v španski Katoliški akciji. Slovenski katoličani moramo biti iz srca hvaležni tem velikodušnim španskim katoličanom, ki so našim visokošolcem omogočili kulturno rast v tujini in jim pripomogli do poklicne strokovne izpopolnitve.

ŠTIRI TISOČ METROV NAD MORJEM

Kraj Güemes leži sredi prostrane ravnine, ki pa jo v daljavi od vseh strani obdaja venec gorá. Tiste proti zapadu, v smeri Salte so še najbližje. Oko se na njih prijetno odpočije, kajti porasle so z zelenimi gozdovi in gostim, ponekod neprodinim grmovjem.

Ob devetih bi moral vlak odpeljati, toda radi zamude smo odšli šele nekaj pred deseto uro. Motorna Diesel lokomotiva je odbrzela proti Salti, mi pa smo postali odvisni od hlapona, ki se je spočetka še kar dobro vedel. Vsaj povečal ni zamude.

Po eni uri vožnje smo se prvič ustavili. Je bila to postaja Perico, 35 km severno od Güemesa. Saj je pravzaprav ne bi bilo treba omeniti, če ne bi bila prva na ozemlju jujuyjske province. Poleg tega se na postaji odcepi na desno železnica proti argentinskemu severovzhodu, katera vodi skozi silno rodovitno pokrajino, ki je glavna proizvajalka sladkornega trsta.

Sladkorni trst ljubi vlago in močvirnato ozemlje. Pokrajina ob tej progi je kot nalašč za to. Tako so nastala naselja, ki jim je sladkorni trst glavni vir dohodkov. Kraji La Mendieta, San Pedro in Ledesma imajo svoje čistilnice (rafinerije), od koder razpošiljajo sladkor po vsej državi in tudi v inozemstvo.

Ker ima argentinski sever največ dežja od decembra do aprila, zato je to tudi čas za rast sladkornega trsta. Od daleč se zdi njiva s trsom kot temnozelená nšenična njiva; ko se pa približaš, šele opaziš, da je sladkorni trst rastlina, ki poganja iz korenike in nato požene šop ozkih, nožnici podobnih listov. Maja meseca se začne žetev. V

glavnem jo izvedejo Bolivijanci, ki v številu do 20.000 oseb pridejo s celimi družinami preko meje in ostanejo nato v Argentini do avgusta meseca. Zasluzijo sicer dobro, toda ker ljubijo žgano pijačo, vse hitro spet po grlu poženejo.

Kmalu po Ledesmi se proga cepi. En krak se obrne naravnost proti vzhodu in konča v mestu Formozi, kjer doseže reko Paraná; drugi krak pa gre proti severu in dospe pri Yacuibi do bolivijske meje. Tako na argentinski strani kot na bolivijski so zadnje čase odkrili bogata ležišča petroleja, pa je postala proga čez noč zelo pomembna. Argentinci so celo zgradili Bolivijancem železnico v osrčje bolivijskega pragozda. Sedaj že malo manjka, da pride do mesta Santa Cruz, od koder že gre železna cesta v Corumbá na brazilski meji in nato v pristanišče Santos na atlantski obali.

Ker pa nisem potoval v tej smeri v Bolivijo, je prav, da se vrnemo na glavno progo v Perico, kjer smo ostali.

V Pericu se prvič pojavijo v večjem številu Indijanci iz rodu „collas“. Ženske nosijo moške klobuke, dolge po hrbtu spuščene kite in bisage na hrbtu, iz katerih kukajo otroci zvedavo v svet. Ker sem te Indijance srečaval nato ves čas svojega potovanja, bo najbolje, če bralce že sedaj seznanim z njihovo zgodovino.

V prvih stoletjih po Kristusu so „collas“, katere so španski osvajalci zmotno nazivali „ayamaras“ začeli iz svojega središča, ki je bila sedanja bolivijska visoka planota in se je nekdaj imenovala Collao, prodirati proti Peruju, Ekvadorju, čilski severni obali in jih zasedli. Do leta 600 so ostali na zelo primitivni stopnji. Tedaj so pa morali

prejeti močan kulturni vpliv s peruanske obale, kajti hitro so se začeli civilizirati in ustvarili svojo kulturo, katere središče je bila obala jezera Titicaca. Dosegli so velike uspehe v poljedelstvu, tkalski obrti, keramični umetnosti, vlivanju kovin in v vodovodnih ter namakalnih napravah. Iz tega časa so tudi mogočni templji, čijih razvaline se najdejo vsepovsod po bolivijski visoki planoti, zlasti pa na Sončnem otoku sredi jezera Titicaca (11 km dolg in 7 širok), kjer so znana „Sončna vrata“, ostanek vhoda v nekdanje veličastno svetišče boga Sonca. V desetem stoletju pa je nenadoma nastopil propad indijske rase, kar so izrabili Inki iz peruanskih gorá ter okrog leta 1200 podvrgli vso deželo Collao in zasedli glavno mesto Tiahuanaco. Bili so ti Inki iz rodu „quechuas“ (kečva), ki so Indijancem „collas“ vsilili tudi svoj jezik. Od tedaj na vse do prihoda špancev so nato „collas“ ostali pod oblastjo Inkov ter se tudi v kulturnem oziru njim popolnoma podvrgli. Tudi argentinski pokrajini Jujuy in Salta sta tedaj prišli pod inkovsko nadoblast.

Perico je torej kraj, kjer se prvič pojavijo „collas“ in kjer se začne tudi provinca Jujuy. Ni tako velika kot Salta, pa še vedno večja kot Slovenija. Meri 38.347 km² in ima po štetju iz leta 1947 166.783 prebivalcev.

Jujuy je res deželna raznolikost. Južnovzhodni del daje sladkor, banane in kavo. Temperatura je visoka in višina ne prekorači 600 metrov. Osrednji del leži ob glavni progi od Perica do mesta Jujuya. Povprečna višina je tukaj 1200 m, temperatura je prijetna in zemlja rodi sočivje, koruzo, deteljo, oranžje in vino. Severni del pa leži ob gorski zaseki, ki je dolga 275 km, široka pa le dva do tri in gre od mesta Jujuy vse do La Quiaca na argentinsko-bolivijski meji. V tej zaseki uspevajo krompir, koruza, jabolka, hruške in breskve.

Gore v okolici Jujuya pridejo do višine 6000 m. Do 2000 m so lepo porasle, nato pa gole, dasi zelo različnih barv, tako da so kljub pomanjkanju rastlinstva prav prijetne za pogled očesa.

Iz Perica do Jujuya je le 31 km, pa je vlak potreboval 50 minut, kajti proga se močno dviga in ne dovoli, da bi si vlak kaj bolj povečal brzino.

Opoldne smo zapeljali v jujujsko postajo. Sprejela nas je množica ljudi, ki je navalala na vlak kot sestradani levi na svojo žrtev. V trenutku je bil vlak poln in hodniki med sedeži neprehodni.

Izmenjali so nam parni stroj, nam dali vode za pitje in umivanje ter pregledali kolesa na vagonih, če se ni morda na katerem vžgala os od neprestanega trenja.

Da bi izstopil in mesto pobližje spoznal, seveda ni bilo časa. Pa sem si ga že pred leti natančno ogledal, tako da ga lahko dovolj podrobno opišem.

Bilo je leta 1561, 20. avgusta, ko je španski osvajalec Gregorio de Castañeda prvič ustanovil Jujuy. Pravzaprav ga je imenoval San Salvador de Jujuy (Sveti Odrašenik iz Jujuya), kajti španci so bili sicer brezobzirni v svojih osvajalnih pohodih, pa istočasno z vero globoko prežeti. Zato so navadno vsakemu novemu kraju dali ime po kakem svetniku. Tudi mesto Tucumán se je ob ustanovitvi imenovalo San Miguel (Sv. Mihael) de Tucumán.

Ustanovitelju Jujuya bi bilo treba čestitati na sijajnem okusu, ki ga je pokazal ob izbiri lege za novi kraj. Morda so ga k temu nagnili tudi vojaško obrambni razlogi. Leži ob sotočju dveh rek, zato ima obliko cigare. Počez ga hitro prehodiš, po dolgem pa potrebuješ veliko več časa. Reki, ki mesto vklepata v svoj objem, sta Río Grande in Río Chico. Río Grande (Velika reka) prihaja po zaseki Humahuaca, kjer teče tudi železnica in je navadno kalne bar-

ve; Río Chico (Mala reka) pa prihaja z leve strani in je kristalno čista, kot smo bili mi navajeni svojih gorskih brzic in potokov. Mesto leži 1258 m nad morjem in ima danes 42.000 prebivalcev.

Po zaseki Humahuaca so včasih živel zelo bojevití Indijanci. Naravno je, da jim novo mesto ni bilo všeč, zato so ga kmalu po ustanovitvi razrušili. Tako je prišlo 19. aprila 1593 — sto let po odkritju Amerike — do druge ustanovitve, ki jo je izvedel Francisco de Argañaraz.

Leta 1812, 25. maja je bila v sedanji stolni cerkvi prvič blagoslovljena nova argentinska zastava, ki jo je zamislil general Manuel Belgrano. V novembru 1834 se je Jujuy ločil od Salte in hitro gospodarsko napredoval. Za to ima tudi vse pogoje: tako živinoreja kot poljedelstvo se radi ugodnih klimatičnih razmer lahko neovirano razvijata, poleg tega pa hrani dežela v sebi dragocene rude, od katerih prvo mesto zavzema železo. Tako stojijo na tleh jujujske province v Zapli železo-livarske visoke peči, edine te vrste v Argentini.

Kot starodavno mesto hrani Jujuy v sebi marsikako zanimivost. V stolnici stoji prižnica izredne umetniške vrednosti, delo neznanega Indijanca. Na njej je vrezan ves Kristusov rodovnik od Adama do Jezusa, nadalje podobe štirih evangelistov ter Jakobove stopnice, ki jih je le-ta videl v sanjah, ko je bežal pred bratom Ezavom. Poleg tega ima cerkev sliko, ki prikazuje blagoslov narodne zastave, katero je Belgrano daroval mestu. V isti cerkvi je posebna kapela, posvečena Naši Gospé roženvenski iz Paypaya in Río Blanco. Mater božjo s te podobe so namreč borci za argentinski svobodo proglasili leta 1812 za poveljnico vsega argentinskega severa.

Občudovati moramo te preproste može iz začetka preteklega stoletja, ki

so s tako vnemo družili svojo ljubezen do svobode in domovine z zvestobo do vere in vdanostjo do Matere božje. Sem naj bi se hodili učiti mnogi argentinski sodobni politiki, ki jim je beseda „patria“ neprestano na jeziku, istočasno pa pljuvajo na verske svetinje, ki so bile ustanoviteljem argentinske neodvisnosti tako drage.

V vladni palači je tudi dvorana, ki hrani večje število zastav iz osvobodilnih bojev; mesto samo pa je ponosno, da še vedno stojijo šole, ki jih je dal postaviti Belgrano z denarjem (bilo je 40.000 pesov), katerega mu je poklonila vlada iz Buenos Airesa kot priznanje za njegovo nosebično delo v blagor argentinskega naroda. Tudi ta lepa gesta dokazuje, kako velik mož je bil Belgrano. Danes bi bržkone našel bolj malo posnemovalcev.

PROTI BOLIVIJSKI MEJI

Malo pred eno se je vlak premaknil in se spustil v tek. Držal se je brega reke Río Grande in počasi sopol navzgor. Na obeh straneh proge je videti koruzna polja, pa nasade sadnega drevja, med katerim prevladujejo zlasti jablane.

Na postaji León smo se spet ustavili. Odklopili so nam parni stroj in čez čas sem opazil, da ima vlak dve lokomotivi zadaj, nobene pa spredaj. Ko smo zapustili postajo, sem doumel, zakaj. Pred nami se je razprostirala rahlo napeta planjava, lepo zelena, en sam pašnik, na katerem je mrgolelo živine. Ta planjava tvori prehod iz jujujske kotline v zaseko Humahuaca. Toda strmec je tolikšen, da bi navaden vlak te strmine ne mogel premagati. Zato so se graditelji odločili za zobčasto železnico, ki pa zahteva tudi temu primerne stroje. Tako sem doumel, zakaj imamo lokomotivi zadaj in ne spredaj. Lezli smo kar se da

Tipična obleka Indijank, ki jih imenujejo „collas“. Prvič se pokažejo potniku na postaji Perico (provinca Jujuy). Potem pa jih lahko vidiš vzdolž vse proge do glavnega bolivijskega mesta

počasi, stroja sta sopihala, kot da bi prišla naduha vsega sveta vanje, prečkali smo globoke udore, ki so jih izdolbili hudourniki, se vrteli v obliki pentelj okrog samih sebe in prišli po pet četrt ure na vrh planjave. Iz višine 1300 m smo se v sorazmerno kratkem času dvignili na 2078 m, potem ko smo prevozili od postaje León 26 km.

Na postaji Volcán smo se spet ustavili. Znova so nam dali navaden stroj, kajti zobčaste železnice je bilo konec. Še je bilo do bolivijske meje 244 km. Po voznem redu bi morali priti v La Quiaco ob enajstih ponoči; toda imeli smo že eno uro zamude in nihče ni vedel, ali jo bomo še povečali ali pa zmanjšali. Pa je že takó: kadar vlak vozi izven svojega voznega reda, nima pravice zahtevati, da mu drugi vlaki, ki jih srečuje, dajo prednost. To se je dogodilo tudi nam. Na vsaki postaji je bilo skoro kako križanje, in mesto da bi prišli v La Quiaco ob enajstih, smo dospeli ob pol štirih zjutraj.

Pri Volcanu preneha zelenje in gore postanejo popolnoma gole. So pa zanimive, ker skoro na vsakem kilometru

spreminjajo svoje barve: od črne preko sive, zelene in rumene do rdečkaste. Če se vanje upre sonce, te barve še bolj pridejo do izraza in jih je užitek gledati. Tudi v tej barvni harmoniji se jasno kaže modra stvariteljska roka Boga Očeta, katero bi marsikateri zemeljski črv, ki hodi po koncu z glavo navzgor, kljub vsem jasnim dokazom tako rad utajil.

Na večer se nam je pridružila še nevihta, ki je dala vožnji med gorami še poseben čar. Treskalo je okrog nas, kot da bi Marsovc pripravljali invazijo zemlje, bliski so sekali nebo v vseh straneh, žareli so oblaki v električni svetlobi, meni pa je bilo prijetno pri duši, ko sem gledal moči narave, ki sledijo svojim zakonom in tako proslavljajo svojega vrhovnega Zakonodajalca.

Zaseka Humahuaca nosi ime po mestu istega imena. Leži nekako v sredi med Jujuyem in La Quiaco. Od Jujuya je 125 km, do La Quiace pa 159 km.

Humahuaca je za Jujuyem najvažnejši kraj v smeri proti Boliviji. Leži 2939 m nad morsko gladino in šteje 3000 prebivalcev. Vredno si je ogledati

starinsko cerkev, ki so jo zadnje čase obnovili. V sebi hrani dragocene slike indijanskega slikarja iz Cuzca (Perú) Marcosa Sapaca iz leta 1764. Slike predstavljajo osebnosti iz Stare zaveze kot očaka Jakoba, Mojzesa, sodnika Samuela, kralja Salomona in Jozafata, preroke Elija, Izaija, Jeremija, Caharija in Daniela. Poleg tega je v njej vrsta slik, ki predstavljajo svete žene, Agato, Uršulo, Cecilijo, Dorotejo, Barbaro in Apolonijo.

Mestna hiša (Cabildo) je tudi zanimiva. Ima v svojem stolpu posebne vrste uro. Ko odbije poldne ali polnoč, se prikaže sv. Frančišek Solano, apostol Indijancev v 17. stoletju in blagoslovi z razprostrtimi rokami naselje pod seboj. Naravno, da se vsak dan za poldne zbere nekaj radovednežev, da temu blagoslovu prisostvujejo.

Dušno pastirstvo po zaseki Humahuaca vršijo v glavnem nemški duhovniki. Zdi se, da jim je zrak všeč in da ga lahko prenašajo. Poleg tega je Indijance veliko lažje versko zadovoljiti kot Evropejce.

Od Humahuace smo se še nekaj ur počasi dvigali. Najvišjo točko smo dosegli na postaji Tres Cruces (Trije Križi). Menda smo prišli na 3.500 m višine. Za nami je ostala zaseka in znašli smo se na visoki planoti, ki jo prepregajo le nizki griči. Kdor ne ve, da je tako visoko, ima vtis, da se nahaja sredi ravnine, ki jo prečkajo nizke vzpetine.

Spokojno je spalo mesto, ko smo dospeli na postajo. Tudi hoteli so bili že vsi zaprti. Ob štirih zjutraj smo trkali od vrat do vrat, s kovčki v rokah, ne da bi našli prenočišče. Večina se je vrnila na postajo in v mrazu in brez spanca dočakala mrzlo jutro ter sončni vzhod.

Ko sem ostal sam, sem poskusil še

enkrat; potrkal sem na vrata hotela, ki je bil najbližje cerkvi. Ker sem bil brez družbe, so me sprejeli in oddelili posteljo v sobi, kjer sta že spala dva neznana potnika. Ker nikdar ne veš, s kom imaš opraviti, sem si denar položil na prsi v upanju, da bom spal vsaj nekaj ur. Pa je bilo vse zaman. Redki zrak je povzročil, da sem ostal buden vse do jutra, med tem ko mi je srce močno bilo.

Sedaj sem razumel, zakaj je bolivijski konzul zahteval od mene zdravniško spričevalo. Prišel sem v kraje, kjer vlada puna, višinska bolezen. Marsikdo se v teh krajih sploh ne more nikdar prilagoditi. Tako mi je neka učiteljica na vožnji pripovedovala, da skozi 30 dni v La Quiaci ni zatisnila očesa in da je zaradi tega morala prositi za prestavitev.

Jaz sem se sicer že drugi dan višini hitro privadil, tudi spal sem naslednje dni dobro, toda eno je ostalo tudi meni: nisem smel hiteti, in če sem nosil kovček v roki, sem bil hitro ob moč.

Tako sem dočakal jutro, krasno jutro, eno najlepših mojega življenja. Sonce je žarelo na obzorju, nebo je bilo kristalno čisto, zrak svež in oster.

Ob osmih sem bil pri cerkvenih vratih, ki so pa še bila zaprta. Ker sem pa le sitnaril z zvoncem, se je župnik — tudi Nemeč, iz Porenja doma — le dvignil in me najprej poučil, da se v La Quiaci zjutraj vstaja šele po osmi uri. Nato sem pomaševal, med tem ko sta mi v cerkvi delala družbo dva stara Indijanca, pozdravil župnika in odšel na postajo. Treba je bilo urediti papirje za prehod meje, kajti vlak je odhajal po bolivijski uri, ki je šestdeset minut za argentinsko, ob 11.30 dopoldne. (Nadaljevanje prihodnjic)

JOŽE JURAK

IZ DOMOVINE

SLOVENIJA

Na belo nedeljo je Solkan pri Gorici doživel edinstveno cerkveno slavje. Pozdravil je v svoji sredi svojega velikega rojaka dr. Josipa Srebrniča, krškega škofa, ki je hotel v svojem rojstnem kraju praznovati lep jubilej: petdesetletnico mašništva. Solkanci so pod vodstvom svojega g. dekana Simčiča, ki zdaj spet sme maševati, res krasno ozaljšali cerkev sv. Štefana in se v velikem številu zgrnili okrog zlatomašnika. Po pozdravnih besedah je sledila pontifikalna sv. maša, med katero je lepo prepeval solkanski pevski zbor. Prevzvišeni zlatomašnik je daroval sv. mašo ob izredno veliki asistenci duhovnikov. Med njimi sta bila tudi dva njegova prijatelja, kanonika iz Gorice, ter še dva druga zastopnika goriške duhovščine. Apostolski administrator mons. dr. Troš je tudi hotel povzdigniti slovesnost s svojo navzočnostjo. Po pontifikalni sv. maši je sledila sv. birma več kot 70 otrok.

Teden dni po veličastnem slavju zlate maše solkanskega rojaka škofa dr. Jožefa Srebrniča je dne 5. maja doživel tudi Kanal svoj slavnostni dan: petdesetletni jubilej mašništva dekana mons. Jožefa Vodopivca. Kljub slabemu vremenu se je zbrala velika množica vernikov v cerkvi Marije Vnebovzete in pobožno prisostvovala sv. maši. Gospoda zlatomašnika je spremilo k oltarju lepo število sobratov. Iz Ljubljane je prišel

tudi p. dr. A. Tominec. Slavnostni govornik je bil p. Otmar OFM iz Kostanjevice pri Gorici, ki je slavnostno pridigo naslonil na nedeljski evangelij, orisal pomen duhovnika — dobrega pastirja ter poudaril, da krasijo vrline dobrega pastirja v polni meri tudi današnjega jubilaranta. Pri sv. maši je kanalski cerkveni zbor pel Haydnovo sv. mašo. Po sv. maši je bil še slovesen „Tebe Boga hvalimo“.

Lansko leto za sv. Petra in Pavla je obhajal svojo biserno mašo župnik iz št. Petra v Savinjski dolini dr. Jančič Ivan. Dobili smo pred kratkim iz domovine opis, kako je ta biserna maša potekla, pa se nam zdi prav, da ga objavimo, kajti iz njega je razvidno, da naše ljudstvo še vedno ceni, spoštuje in ljubi svoje duhovnike.

Nad velikim oltarjem je žarel na štiri metre dolgem kartonu napis: „Prečastitemu biseromašniku čestitamo!“ Izpod stropa so viseli venci, narejeni iz listov božjega lesa, ki ostanejo dolgo sveži. S kronico na glavi, isto ki jo je nosil dr. Jančič leta 1896 kot novomašnik, in leta 1946 kot zlatomašnik, je slavljenec ob sedmih zjutraj tudi 29. junija 1956 stopil k oltarju, da opravi daritev zahvale. Šest belo obblečenih fantkov in prav toliko deklic v starosti od osem do deset let mu je delalo spremstvo. Ob sklepu sv. maše, preden je izpostavil Najsvetejše, je stopil predenj petnajstletni gimnazijec in ga prisrčno

pozdravil. Po povratku v župnišče ga je čakal na mizi dar župljanov: zlat kelih, okrašen z rubinom in svetlimi diamanti. Kelih nosi napis: V spomin na biserno mašo dr. Jančič Ivanu — hvaležni župljani. Leta 1956. Iz Argentine pa je prejel od svoje faranke, ki že dolgo vrsto let služi Bogu v vistah Slovenskih šolskih sester, talar, suknjič in hlače za svojega ministranta, podobice, pa sladkor, kavo in riž in še marsikaj koristnega. — Globoko ganjen nad vso to pozornostjo je biseromašnik kasneje opravil daritev zahvale pri oltarju sv. Lucije za vse svoje dobrotnike.

Pater Ciril Lekšan. Dne 25. oktobra ob štirih popoldne je srednji metliški zvon naznanil njegovo smrt. Kakor blisk se je žalostna novica razširila po župniji in še preko njenih meja. Na proštiji in zvoniku je zavihrala črna zastava.

Ves lep je bil gospod proštni na mrtvaškem odru. Kakor da spi, utrujen od težkega trpljenja. Prihajali so verniki od blizu in daleč, da bi ga še zadnjič videli in počastili njegov spomin. S solzami v očeh so mnogi odhajali. Tudi šolarji in gimnazijci so se v obilnem številu nemo poslovili od svojega dobrega prijatelja.

V soboto, 27. oktobra, se je zjasnilo. Šestnajst duhovnikov in veliko število vernikov je dragega pokojnika spremilo zadnjikrat v cerkev. Po opravljenih dnevnicah je dekan Andrej Ile v pogrebem govoru orisal življenje pokojnega metliškega župnika in označil njegovo smrt kot smrt pravičnega. Ko so pa izzveneli zadnji akordi žalostinke, se je razvil dolg sprevod k Žalostni Materi božji k Trem Faram. ki jih je pokojni gospod proštni tako ljubil. Sam je tudi izrazil željo: „Ko bom pa umrl, me boste pokopali k Faram.“ Ta želja se se mu je izpolnila.

Pater Ciril Lekšan je bil duhovnik križniškega reda. Bil je dober dušni pastir, mož z zlatim srcem, človek preskuščen v trpljenju in goreč častilec Marijin. Rojen je bil v župniji Studeno pri Postojni 14. maja 1894 kot otrok številne družine, ki je zrodaj izgubila očeta. Gimnazijo je z odliko končal v Ljubljani.

Bogoslovje prav tako z odliko v Boznu na Tirolskem, kjer je bil tudi preskuščen v duhovnika. Po novi maši je, preskuščen v znanosti in kreposti, nastopil svoj poklic; najprej kot prefekt v Dijaškem konviktu v Križankah, nato kot župnik na Vinici v Beli krajini in v Ormožu na Štajerskem. Od leta 1931 do 1941 je bil upravitelj Križniške uprave v Veliki Nedelji. Od tod je moral, preganjen po okupatorju, na Hrvaško. Od tam je prišel v Metliko in bil v vojnih letih upravitelj Doma onemoglih. Po končani vojni je pa prevzel v upravo metliško župnijo, ki jo je uspešno vodil enajst let.

Zlato poroko sta praznovala 2. junija 1957 v Retečah pri škofiji Loki zakonca Jožef in Julijana Avguština. Iz tega krščanskega zakona je zrastel g. Albin Avguština, ki deluje v škofiji San Isidro pri Buenos Airesu.

SLOVENSKA KOROŠKA

Dve leti že bojujejo koroški Slovenci za državnimi oblastmi na Dunaju bitko za lastno slovensko gimnazijo, do katere imajo po § 2 člena 7 državne pogodbe polno pravico. Dne 14. maja pa je prišla v Celovec komisija prosvetnega ministrstva z Dunaja. Zastopniki Slovencev so jo kar naravnost vprašali, ali obstoji na vladni strani resna volja, da se slovenska gimnazija to jesen odpre. Na to jasno vprašanje so odposlanci prosvetnega ministrstva odgovorili, da „so vsi zadevni odloki že na poti in da je še ta teden računati z obljavo.“ Res je bil 17. maja obkavil vladni dekret, ki odreja ustanovitev slovenske gimnazije za letošnjo jesen. — Po zadnjih načrtih naj bi takoj v začetku imela gimnazija prve tri razrede. Slovenci predlagajo, naj bi se humanistični predmeti poučevali v slovenskem in realni v nemškem jeziku. Tako se bodo dijaki lahko dobro priučili obeh deželnih jezikov. Da pa dobijo solidno podlago za tuje jezike, je ministrstvo odredilo, naj se latinščina poučuje od tretjega razreda dalje. Od petega razreda dalje pa bodo imeli dijaki možnost, da se učijo ali grščine ali an-

Celovec, glavno mesto Koroške, kjer je pred petdesetimi leti — 21. julija 1907 — prejel sv. mašniško posvečenje naš škof dr. Gregorij Rožman

gleščine. Grščina bo predvsem za tiste dijake, ki nameravajo iti po maturi v bogoslovje ali pa se posvetili jezikovnim ali medicinskim vedam; drugi pa se bodo verjetno odločili za angleščino. Seveda bo uspeh šole odvisen od zavednosti slovenskih staršev, da bodo svoje otroke poslali v novi zavod. Lani se je javilo za prva dva razreda 65 fantov in deklet. To število je zadostno in jamči novi ustanovi obstoj in uspešnost pri delu.

Dr. Janez Hörnbock, dekan in župnik v Podgorjah, je postal monsinjor. Gospod monsinjor si je stekel neminljivih zaslug pri obnovi celovške Mohorjeve družbe, katere tajnik in ravnatelj je postal leta 1948.

Slovenski tretjeredniki iz Koroške so imeli v četrtek 21. aprila svoj tretjeredniški dan. Najprej so se udeležili v kapucinski cerkvi sv. maše, ki jo je opravil g. kanonik Aleš Zechner. V pridigi je opozoril na zgled asiškega ubožca sv. Franciška. Ta svetnik je znal moliti. Njegov duh je bil nenehoma pri Bogu. V srcu so mu sledili neprestano drug za drugim veseli in žalostni spomini na dogodke iz življenja našega Odrašenika. Pa se je znal sv. Francišek tudi po-

stiti. Ne smemo pod besedo post razumeti le pritrgovanje v jedi. Znati si moramo pritrgovati, tudi ob iskanju svetnega veselja; postiti se moramo v govorjenju — raje molčati in pomagati dušnemu pastirju kot pa ga kritizirati; postiti se moramo v radovednosti: ne vsega videti in slišati; biti skromen, neopažen, v nošnji in obleki ne vzbujati pozornosti. — Po sv. maši je sedemnajst novih kandidatov vstopilo v Tretji red. Sledila je seja tretjerednega sveta. Vodil jo je pater vizitator Jakob Vučina, udeležila sta se je pa tudi oba slovenska člana stolnega kapitlja v Celovcu prelat dr. Blüml in g. kanonik Aleš Zechner. Sklenjeno je bilo, da bo Tretjeredna pisarna še naprej delovala in glasilo slovenskih tretjerednikov „Asiški glasovi“ še v bodoče izhajalo. Zadnje nedeljo v juniju bo tretjeredni dan pri Devici Mariji v Trnju v Železni Kaplji, enkrat v septembru pa romanje v Altötting, kjer je pokopan sv. Konrad Parzhan. Za zaključek so udeleženci prisostvovali še filmu „Pepino in Violetta“.

Na letošnjo belo nedeljo sta gospodinjski šoli v št. Jakobu (Rož) in št. Rupertu (Podjuna) zaključili šolsko leto

z veliko razstavo in svečanima akademijama. Blizu tri tisoč Slovencev je obiskalo obe razstavi in kulturni prireditvi. V št. Jakobu so morali akademijo ponoviti štirikrat in v št. Rupertu je bila prostrana dvorana dvakrat polna. Obe šoli slonita na neizmerni požrtvovalnosti slovenskih šolskih sester. Delajo zastonj, ne da bi jim država dala kako podporo, kot jo imajo nemške gospodarske in gospodinjске šole. Letos je prejelo 97 deklet v obeh šolah vzgojo za bodoče življenje, v št. Jakobu pa je še nadaljnih 53 deklet absolviralo šivalni tečaj. K temu moramo dodati še gospodarsko šolo za fante v Tinjah, ki je že pred veliko nočjo zaključila svoj zimski tečaj. Vse tri šole tvorijo po delu in zamisli eno celoto in so si osvojile srca koroških Slovencev. Potreba po izobrazbi narašča iz leta v leto. Gospodarske razmere se boljšajo in omogočajo danes tudi kmečki in delavski mladini, da si za svoje življenje pridobi potrebno umsko in srčno izobrazbo.

V Celovcu je umrl dvorni svetnik dipl. ing. Franc Ehrlich, ki je izhajal iz znane Ehrlichove rodbine v Žabnicah pod Sv. Višarjami. Po poklicu je bil gozdni inženir. Aktivno je ves čas življenja sodeloval v vrstah krščanske demokratske stranke. Leta 1938 je izgubil radi prihoda nacistov na oblast mesto pri koroški deželni vladi. Do leta 1945 se je potem udejstvoval v privatnem gospodarstvu. Služba ga je pripeljala tudi med Slovence na Spodnjem štajerskem, kjer je storil zanje mnogo dobrega. Po propadu Hitlerjeve Nemčije se je vrnil v Celovec in postal deželno-gozdarski direktor.

Bog je poklical k sebi Marijo Zechner, sestro g. kanonika Aleša Zechnerja. Zadnje čase je silno veliko trpela, privezana na bolniško posteljo. V prejšnjih letih pa zelo veliko delala in bila v pomoč vsej družini. Dasi z delom preobložena, je vedno našla čas za svoje duhovno življenje. Vsak dan in ob vsakem vremenu je redno prihajala v pol ure oddaljeno župno cerkev k sv. maši in sv. obhajilu. Zlasti pa je rada molila in se žrtvovala za duhovniške poklice. 28.

aprila je dotrpela za ta svet in odšla po plačilo. Gotovo veljajo zanjo besede sv. pisma: „Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu! Spočijejo naj se od svojega truda, zakaj njih dela gredo z njimi.“

Dne 1. aprila je minilo petdeset let, kar vrši posle svetopisemske Marte gospodinja v selskem župnišču gđe. Marija Linasi. Leta 1907 je prišla v župnišče v Apače k svojemu bratrancu takratnemu upravitelju Josipu Linasiju. Leta 1910 se je z njim preselila v Sele in ko je g. župnik umrl, ostala kot gospodinja tudi pri novem župniku preč. g. Alojziju Vautiju, kateremu gospodinja še danes. Med drugo svetovno vojsko je bil najprej izgnan g. župnik, nato pa so zgrabili hitlerjanci še njo. Obsojena je bila na štiri leta ječe, od katerih je prebila v zaporu 28 mesecev. Za gospodinja v župnišču je potreben poseben poklic. In naša jubilatka ga ima zvrhano mero. Tudi je bila v mlajših letih marljiva knjižničarka v prosvetnem društvu, dobra igralka na odru in izvrstna sopranistka v cerkvenem zboru. Pri gradnji farnega doma je mešala malto in prijela tudi za vsako drugo delo. Poneže je vodila več zim šolsko kuhinjo in kuhala za udeležence duhovnih vaj. Naj bi jo Bog še dolgo vrsto let ohranil pri moči in zdravju!

V šentjakovski podružnici pri sv. Jederti v Srejah sta 1. majnika zapela dvo nova zvana, ki sta nadomestila prejšnja, katera sta leta 1942 postala žrtev vojnega zmaja. Nova zvonova je blagoslovil dekan mons. dr. Hörnbock. Večji zvon tehta 188 kg in je posvečen sv. Jedrti, mali zvon pa 106 kg in je posvečen sv. Florijanu ter spominu padlih in pogrešanih.

PRIMORSKE VESTI

Letočni zlatomašniki. Dne 1. aprila sta prišla maševat v goriško stolnico č. g. Jožef Vodopivec, bivši dekan v Tolminu in Ivan Kenda, upokojeni kurat iz Novakov. Hotela sta se Bogu zahvaliti za milost sv. mašniškega posvečenja, ki sta ga prav ta dan prejela v goriški stolnici iz rok nepozabnega nadškofa dr. Frančiška Borgija Sedeja.

Šmarnične pobožnosti v Gorici. Mesec maj, ki je nastopil pri nas na Goriškem ves sončen in lep, se je po nekaj dneh spremenil v pravi zimski čas. Že prvo nedeljo je nastopilo viharno in mrzlo vreme, ki je kar čez noč pobelilo vso hribovito okolico okrog našega mesta. Sveta gora, Banjška planota, Trnovsko pogorje vse je bilo pod snegom. — Najlepše šmarnice s sv. mašo so bile zjutraj ob 6 v stolnici, kjer je imel stol. vikar č. g. dr. Kazimir Humar krasne govore povzete po šmarnicah č. g. dr. Tula „Lilije“. Zvečer ob 8 pa je bila šmarnična pobožnost pri Sv. Ivanu, kjer nam je govoril o fatimskih skrivnostih travniški g. kaplan častiti gospod Mirko Mazora

Zaključek šmarničnih pobožnosti. Na posebno slovesen način so zaključili majniške pobožnosti v goriški stolnici. Stolniški verniki so zbrali za svetogorsko Kraljico denar za novi kroni. Prejšnji so namreč v lanskem decembru ukradli neznani zlikovci skupaj z drugimi neprecenljivimi dragocenostmi stolniške zakladnice. Zadnji dan maja je goriški nadškof Ambrosi, ob velikanski udeležbi vernikov in stolnega kapitlja, kronal milostno podobo svetogorske Matere božje in Jezuščka, ki ga drži v naročju. (Ta slika je sicer le kopija prave, ki je na Sveti gori, a uživa kljub temu med goriškimi verniki veliko spoštovanje in ljubezen. To dokazuje tudi, da so jo dobesedno pokrili z zlatimi verižicami, zapestnicami in dragimi kamni.) Kroni sta krasno umetniško delo milanskega zlatarja Polita.

Zelo lepo je uspela v Gorici slovesnost prvega svetega obhajila slovenskih otrok. Bilo jih je 22. V cerkvi sv. Ignacija na Travniku so lepo pripravljene prvič prejeli Jezusa v svoja čista srčeca. Svojim malim prijateljčkom so na koru prepevali šolski otroci, popoldne pa so jim v dvorani Brezmadežne na Placuti pripravili pristrčno akademijo, ki je obsegala pozdravni govor, petje, rajanje, deklamacije in dva ljubka prizora.

V soboto, 18. maja, je vse goriške goslovu popoldne, lepe pesmi v čast svetodemokratične Slovence užalostila vest,

da je umrl profesor Karel Birsa, priznan goriški advokat in že drugič izvoljen za člana v občinski odbor, kjer je zastopal listo demokratičnih Slovencev (lipova vejica). Na njegovo mesto je bil imenovan v občinski odbor učitelj g. Albin Šuligoj.

Zaključne šolske prireditve. Na Goriškem in Tržaškem so se zadnje dni maja, ali prve dni junija zaključile vse šole. Slovenske šole v Gorici so imele zahvalno sv. mašo v stolnici, pri kateri so molili in peli vsi dijaki. Skoro vse slovenske šole in tudi slovenski vrtci so priredili zaključne akademije z lepimi igrami, petjem in deklamacijami. To je izključno le slovenska navada, na katero smo lahko ponosni. Še celo najmlajši, 4—5 letni otroci so se izvrstno odrezali. Zaključna šolska prireditve v Gorici je privabila toliko ljudi iz mesta in podeželja, da so popolnoma zasedli vse šolsko dvorišče. Izredno lepo so peli zbori slovenskih srednjih šol in učiteljišča pod vodstvom neumornega prof. č. g. Mirka Fileja.

Prvo povojno romanje goriške dekleške Marijine družbe na Sveto goro. Primorci, še posebno Goričani smo zelo navezani na Sveto goro. Zato pa smo se goriške družbenice v lepem številu odzvale in poromale prvo nedeljo v juniju k Materi božji na Sveto goro. Bil je krasen dan, poln sonca in svežega zelenja. Za svetogorsko svetišče z vso ljubeznijo skrbe slovenski patri frančiškani. Cerkev je še dobro ohranjena in vojna vihra je ni poškodovale. Vse okrog nje pa je samo razdejanje. Ni ene gostilne, ne prenočišča, človek si lahko uteši žejo samo z vodo. Zato pa je pobožnost v cerkvi tem večja, ko ljudje prihajajo k svoji Materi na goro le zato, da ji potožijo svoje gorje in prosijo pomoči. Posebno ob nedeljah je cerkev vedno polna romarjev iz vseh krajev. Ne manjka tudi pridnih pevcev, ki ob spremljavi krasnih orgeljev prepevajo Bogu in Mariji v čast. Tudi goriške družbenice so zapele, posebno pri bla-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXV

AVGUST

Številka 8

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

Je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

Marija, Mati naša: pokrižaj nas! (Alojzij Košmerlj)	425
Devici Mariji Lujanski (Ismael Navarro Puente — dr. Tine Debeljak)	429
Edificando sobre arena (Joe Juck)	430
Molitveni namen za mesec avgust 1957 (prof. Lojze Geržinič)	432
V mesecu Marijine slave (Jože Jurak) ..	433
Cerkev in komunizem do umetnosti (dr. Francé Gnidovec)	438
Od vsepovsod	443
Se mi ne ljubi... (Mik)	444
Tvoja orožarna — tabernakelj (Karel Wolbang) CM)	446
Steber in temelj resnice (dr. Ign. Lenček) ..	448
Dvomoštvo (Gregor Hribar)	453
Misli	457
Po svetu	458
Don Kamilo (Guareschi-Jurak)	462
Šale	465
Med Slovenci po svetu	466
štiri tisoč metrov nad morjem (J. Jurak) ..	470
Iz domovine	475

Editor responsable: Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton) urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko in Marijan Šušteršič, ki skrbi za tehnično opremo in fotografije.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 95 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 110 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 95 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrednosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero,
Salguero 1056, Buenos Aires

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Brazilija: Vinko Mirt, Caixa Postal
7058, São Paulo, Brasil.
U. S. A.: „Familia“, 6116 Glass Ave,
Cleveland 3, Ohio
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave,
Toronto, Ontario
Trst: Marijina družba, Via Risorta
3, Trieste, Italia

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzu-
itta 18, Gorizia

Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal
a/Drau, D. P. Camp, Kärnten.
Naročnino pošiljajte Mohorjevi
družbi v Celovcu.

Avstralija: rev. Bernard Ambrožič,
66 Grdon Str., Paddington
(Sydney)

Zgoraj: V visokem poletju vabi romarska cerkev Marijinega Vnebovzjetja v Žihpolju na Koroškem, da jo verni slovenski človek obiše in počasti v njej svojo nebeško mater. V ozadju blešči od sonca ožarjena gora Košuta, ki je del Karavanškega pogorja

Desno: Ajdove njive, kdo pot utira si v vašo opojnost svetočo? (Foto L. Erjavec)

Zadnja stran: Platinško cvetje zvončnic, ki venča stene slovenskih gorá v najlepšem času poletja

